

RAZISKOVALNA NALOGA

RAZGLEDNI STOLPI

IZDELALI:

DOMINIK MAZIJ

JAN VIDOVIČ

JAN VODOVNIK

4. LETNIK SREDNJE ŠOLE ZA GRADBENIŠTVO IN VAROVANJE OKOLJA, ŠOLSKI CENTER CELJE

MENTORICA:

MARJETA PETRIČEK, univ. dipl. inž. arh.

Celje, marec 2024

KAZALO

POVZETEK.....	6
UVOD	7
HIPOTEZA.....	9
STOLPI SKOZI ČAS	10
RAZGLEDNI STOLPI V SLOVENIJI DANES IN JUTRI.....	11
ZEMLJEVID Z LOKACIJAMI RAZGLEDNIH STOLPOV V SLOVENIJI.....	13
RAZVRSTITEV SLOVENSKIH RAZGLEDNIH STOLPOV PO VIŠINI	14
1. STOLP VINARIUM.....	15
2. RAZGLEDNI STOLP NA SOTINSKEM BREGU	16
3. RAZGLEDNI STOLP NA GOMILI.....	17
4. MAISTROV STOLP NA ZAVRHU	18
5. RAZGLEDNI STOLP NA PLAČKEM VRHU.....	19
6. RAZGLEDNI STOLP JANINA.....	20
7. RAZGLEDNI STOLP KRISTAL.....	21
8. RAZGLEDNI STOLP NA BOČU	22
9. RAZGLEDNI STOLP NA MARIBORSKEM POHORJU	23
10. RAZGLEDNI STOLP ZDRAVJA IN VESELJA NA RUDNICI.....	24
11. STOLP LJUBEZNI NA ŽUSMU	25
12. RAZGLEDNI STOLP NA RESEVNI	26
13. RAZGLEDNI STOLP NA STOLPNIKU	27
14. RAZGLEDNI STOLP NA ROGLI.....	28
15. RAZGLEDNI STOLP POT MED KROŠNJAMI NA ROGLI	29
16. RAZGLEDNI STOLP NA KRAŠNJEM VRHU	30
17. RAZGLEDNI STOLP SVEA V MOZIRSKEM GAJU	31
18. RAZGLEDNI STOLP NA REBRU	32
19. RAZGLEDNI STOLP NA OSRENCI.....	33
20. RAZGLEDNI STOLP NA DEBNEM VRHU	34
21. STOLP V EKO RESORTU POD VELIKO PLANINO.....	35
22. RAZGLEDNI STOLP ORLE	36
23. RAZGLEDNI STOLP NA RAŠICI	37
24. RAZGLEDNI STOLP NA PLANINI NAD VRHNIKO	38
25. RAZGLEDNI STOLP NA HRIBU LAČNA.....	39
26. RAZGLEDNI STOLP ZELENCI	40

27.	STRAŽNI RAZGLEDNI STOLP	41
28.	RAZGLEDNI STOLP SLOVENSKE ZEMLJE NA CERJU	42
29.	RAZGLEDNI STOLP NAD TRŽAŠKIM ZALIVOM.....	43
30.	RAZGLEDNI STOLP GONJAČE	44
31.	RAZGLEDNI STOLP OTOČEC	45
	RAZPOREDITEV SLOVENSKIH STOLPOV PO KONSTRUKCIJI	46
	PRIMERI RAZGLEDNIH STOLPOV PO SVETU	48
1.	RAZGLEDNI STOLP TOKYO SKYTREE.....	Napaka! Zaznamek ni definiran.
2.	KANTONSKI STOLP (CANTON TOWER)	Napaka! Zaznamek ni definiran.
3.	RAZGLEDNI STOLP CN (CN TOWER).....	50
4.	OSTANKINSKI STOLP (OSTANKINO TOWER)	Napaka! Zaznamek ni definiran.
5.	ORIENTALSKI BISERNI STOLP (ORIENTAL PEARL TOWER).....	Napaka! Zaznamek ni definiran.
6.	EIFFLOV STOLP (EIFFEL TOWER)	Napaka! Zaznamek ni definiran.
7.	RAZGLEDNI STOLP PYRAMIDENKOGL.....	54
8.	KIP SVOBODE (STATUE OF LIBERTY).....	55
	OGLED GRADBIŠČA RAZGLEDNEGA STOLPA KRISTAL V ROGAŠKI SLATINI.....	58
	ZAKLJUČEK	61
	VIRI.....	62

KAZALO SLIK

Slika 1: Friderikov stolp na starem celjskem gradu, projektna skica, Zgodovinski arhiv Celje	8
Slika 2: Razgledni stolp Kristal v Rogaški slatini (https://kozjansko.info/2020/05/kako-bo-videti-razgledni-stolp-kristal-in-do-kam-vam-bo-z-njega-nesel-pogled-foto/)	10
Slika 3: 1. nagrada natečaja Bovljek	11
Slika 4: 2. nagrada natečaja Bovljek	11
Slika 5: Priznanje natečaja Bovljek	12
Slika 6: Natečajni predlog Bovljek	12
Slika 7: Natečajni predlog Bovljek	12
Slika 8: zemljevid Slovenije z oštevilčenimi lokacijami razglednih stolpov	13
Slika 9: Razgledni stolp Vinarium (https://kamzavikend.si/ideja/razgledni-stolp-vinarium-lendava)	15
Slika 10: Razgled s stolpa (https://lokalec.si/novice/razgledni-stolp-vinarium-lendava-uradno-odprt/).....	15
Slika 11: stari stolp (https://tadejatravels.com/clanek/izleti-po-sloveniji/sotinski-breg-razgled-z-najvisje-tocke-pomurja/)	16
Slika 12: Novi stolp (https://www.pomurec.com/vsebina/74394/Na_Sotinskem_bregu_po_pozaru_postavili_nov_razgledni_stolp).....	16
Slika 13: Stari stolp 2009 (https://tadejatravels.com/clanek/izleti-po-sloveniji/sotinski-breg-razgled-z-najvisje-tocke-pomurja/	16
Slika 14: Razgledni stolp na Gomili (https://www.slovenskenovice.si/ona/stil/razgledni-stolp-na-sticiscu-stirih-obcin-visok-je-kar-18-metrov-foto/).....	17

Slika 15: Razgled s stolpa (http://tip-svtomaz.si/ogledi/razgledni-stolp-gomila/).....	17
Slika 16: Razgled s stolpa (https://kraji.eu/slovenija/maistrov_stolp/photos/slo).....	18
Slika 17: Pogled na Maistrov stolp s skulpturo Rudolfa Maistra v ospredju (https://tednik.svet24.si/druzba/36467-se-letos-maistrov-stolp-v-zavrhu-v-novi-podobi)	18
Slika 18: Stari leseni stolp (https://maribor24.si/lokalno/v-zavrhu-konec-tedna-slovesno-ob-40-letnici-postavite-kovinskega-maistrovega-stolpa/)	18
Slika 19: Novi stolp (https://sloveniaguide.si/places/podravje/volicina/aktivnosti/maistrov-stolp-in-stupiceva-vila/)	18
Slika 20: Razgled s stolpa (https://peterzajfrid.com/jutro-na-plackem-vrhu/).....	19
Slika 21: Razgledni stolp na Plačkem vrhu (https://kamzavikend.si/ideja/razgledni-stolp-placki-vrh)	19
Slika 22: Stolp pred obnovo (https://www.stajerskival.si/sl/news/radio-stajerski-val/stolp-na-janini-v-rogaski-bodo-prenovili.html).....	20
Slika 23: Obnovljeni stolp (https://kozjansko.info/2021/10/razgledni-stolp-janina-znova-odprt-in-v-ponos-rogaski-slatini/)	20
Slika 24: Razgledni stolp Kristal (lastna slika)	21
Slika 25: Graditev stolpa (lastna slika)	21
Slika 26: Razgledni stolp na Boču (https://primozgraheljsblog.blogspot.com/2023/04/donacka-gora-boc-in-resevna-642023.html)	22
Slika 27: Razgled s stolpa, viden je televizijski oddajnik	22
Slika 28: Razgledni stolp na Mariborskem Pohorju (https://kraji.eu/slovenija/mariborsko_pohorje_razgledni_stolp/slo)	23
Slika 29: Razgled s stolpa (https://kraji.eu/slovenija/mariborsko_pohorje_razgledni_stolp/slo)	23
Slika 30: Razgledni stolp na rudnici	24
Slika 31: Razgled s stolpa (https://www.visitpodcetrtek.com/blog/zeleni-turizem/2019/07/12/otvoritev-stolpa-zdravja-in-veselja-na-rudnici)	24
Slika 32: Razgledni stolp na Žusmu (https://www.turizem-sentjur.com/Pohodnistvo/Stolp-ljubezni-na-Zusmu/)	25
Slika 33: Pogled s spodaj (https://aktivni.metropolitan.si/ostali-sporti/hoja-in-pohodnistvo/ideja-za-izlet-do-stolpa-ljubezni-na-zusmu/)	25
Slika 34: Razgledni stolp na Resevni	26
Slika 35: Razgled s stolpa (https://trenutekkiocara.blogspot.com/2014/06/resevna-682-m.html)	26
Slika 36: Razgledni stolp Stolnik (https://lebinca.com/moje_poti/images/celje_sl_gradec/celje_sl_gradec/9_stolp.jpg)	27
Slika 37: Razgled s stolpa (https://www.rogla-pohorje.si/sl/razisci/2019090313232549/stolnik-najvisji-vrh-koniske-gore/)	27
Slika 38: razgledni stolp (lastna slika)	28
Slika 39: Razgled iz vrha (lastna slika)	28
Slika 40: Razgledni stolp pot med krošnjami (lastna slika)	29
Slika 41: Razgled s stolpa (lastna slika)	29
Slika 42: Razgledni stolp na Krašnjem vrhu (https://www.druzinski-izleti.si/regije/jugovzhodna-slovenija/krasnji-vrh.html)	30
Slika 43 Razgled s stolpa (https://kamzavikend.si/ideja/razgledni-stolp-krasnji-vrh)	30
Slika 44: Razgledni stolp SVEA (https://kraji.eu/slovenija/mozirski_gaj_razgledni_stolp/slo)	31
Slika 45: Razgled s stolpa (https://kraji.eu/slovenija/mozirski_gaj_razgledni_stolp/slo)	31
Slika 46: Novi stolp (https://zemljevid.najdi.si/poi/POI41568/razgledni-stolp-reber)	32
Slika 47: Stari stolp	32
Slika 48: Razgledni stolp na Osrenci (https://nase-zasavje.si/zalostno-clovek-ne-more-verjeti-svojim-ocem/)	33

Slika 49: Razgled s stolpa	33
Slika 50: Podrt stolp (https://nase-zasavje.si/zalostno-clovek-ne-more-verjeti-svojim-ocem/)	33
Slika 51: Razgledni stolp na Debnem vrhu (https://vnaravi.si/posavsko-hribovje/debni-vrh)	34
Slika 52: Razgled s stolpa	34
<i>Slika 53: Razgledni stolp (https://www.kamnik.info/odprtje-lovske-preze-v-eko-resortu/)</i>	35
Slika 54: Gradnja stolpa (https://www.dnevnik.si/1042815816).....	35
Slika 55: Razgledni stolp Orle (https://kamzavikend.si/ideja/razgledni-stolp-orle).....	36
Slika 56:Razgled s stolpa (https://www.24ur.com/novice/slovenija/razgledni-stolpi.html)	36
Slika 57: Razgledni stolp na Rašici (https://n1info.si/magazin/4-razlogi-zakaj-je-rasica-res-spica-tudi-v-dezju/)	37
Slika 58: Razgled s stolpa (https://www.visitljubljana.com/sl/obiskovalci/znamenitosti-in-aktivnosti/aktivne-pocitnice/pohodne-poti/rasica-vrh-staneta-kosca/).....	37
Slika 59: Razgledni stolp Planina nad Vrhniko (https://falajfl.si/kraji-turizem-potovanje/planina-nad-vrhniko-ujeto-v-objektiv/).....	38
Slika 60: Razgled s stolpa (https://falajfl.si/kraji-turizem-potovanje/planina-nad-vrhniko-ujeto-v-objektiv/) ..38	38
Slika 61: Razgledni stolp na hribu Lačna (https://www.hribi.net/slika_pot/hrastovlje_lacna/143638).....	39
Slika 62: Razgled s stolpa (https://potovanja-tamara.blogspot.com/2015/02/pes-po-zaledju-istre-komare-doline-lacna.html).....	39
Slika 63: Razgledni stolp Zelenci (https://kamzavikend.si/ideje/kranjska-gora/raziskovanje)	40
Slika 64: Razgled s stolpa (https://n1info.si/novice/slovenija/lani-na-pragu-ekoloske-katastrofe-letos-zelenci-v-polnem-sijaju/)	40
Slika 651 Razgledni stolp Zelenci (https://kamzavikend.si/ideja/razgledni-stolp-zelenci)	40
Slika 66: Stražni stolp (https://mapio.net/pic/p-16721994/).....	41
Slika 67: Stražni stolp (https://www.dnevnik.si/1042522658)	41
Slika 68: Razgledni stolp na Cerju (https://www.spacapan.si/blog/2018/10/30/cerje-pomnik-zgodovini/) ..	42
Slika 69: Razgled s stolpa (https://www.mirenkras.si/pomnik-miru-na-cerju).....	42
Slika 70: Razgledni stolp nad Tržaškim zalivom (https://www.tddren.com/turizem/tznamenitosti).....	43
Slika 71: Razgledni stolp nad Tržaškim zalivom	43
Slika 72: Razgledni stolp Gonjače (https://kamzavikend.si/ideja/razgledni-stolp-gonjace)	44
Slika 73: Razgled s stolpa (https://kamzavikend.si/ideja/razgledni-stolp-gonjace)	44
Slika 74: Razgledni stolp Otočec (https://www.notranjski-park.si/novice/danasjni-pogled-z-opazovalnice-stolp-otocec).....	45
Slika 75: Razgled s stolpa (https://www.notranjski-park.si/novice/danasjni-pogled-z-opazovalnice-stolp-otocec)	45
Slika 76: Stolp Pyramidenkogel	56
Slika 77: Razgled s stolpa (https://booking.solis-turizem.si/tour/minimundus-in-jedvovca/)	56
Slika 78: Stari stolp (https://www.passengeronearth.com/pyramidenkogel-360-panorama-rutschenspass-woerthersee-wahrzeichen/)	56
Slika 79: CN Tower (https://en.wikipedia.org/wiki/CN_Tower).....	Napaka! Zaznamek ni definiran.
Slika 80: Razgled s stolpa (https://www.blogto.com/city/2017/06/panoramic-lookout-unveiled-cn-tower-toronto/)	Napaka! Zaznamek ni definiran.
Slika 81: Tokyo Skytree (https://sl.wikipedia.org/wiki/Tokyo_Skytree)	Napaka! Zaznamek ni definiran.
Slika 82: Razgled s stolpa (https://www.kanpai-japan.com/tokyo/sky-tree) ..	Napaka! Zaznamek ni definiran.
Slika 83: Ostankino stolp (https://tvtower.ru/en/)	Napaka! Zaznamek ni definiran.
Slika 84: Pogled z Ostankino stolpa (https://tvtower.ru/en/)	Napaka! Zaznamek ni definiran.
Slika 85: Stari stolp Vladimirja Šuhova (https://www.rtvslo.si/kultura/ogrozena-pionirska-konstrukcija-in-simbol-romanticnega-revolucionarnega-duha/228148)	Napaka! Zaznamek ni definiran.

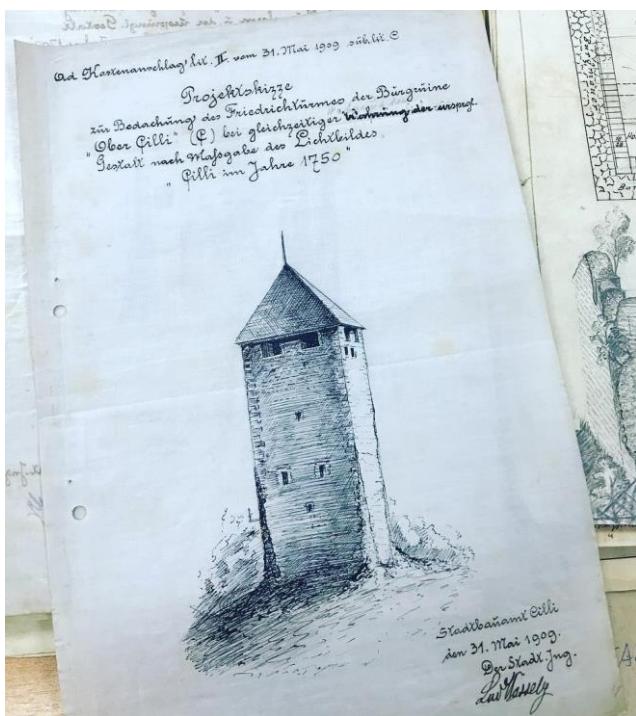
Slika 86: Razgled s stolpa (https://www.roadaffair.com/buy-tickets-to-the-statue-of-liberty/)	Napaka!
Zaznamek ni definiran.	
Slika 87: Statue of liberty (https://webtv.si/kako-je-nastal-kip-svobode/).....	Napaka! Zaznamek ni definiran.
Slika 88: Orientalski biserni stolp (https://pixabay.com/images/search/oriental%20pearl%20tower/)	Napaka!
Zaznamek ni definiran.	
Slika 89: Razgled s stolpa (https://pixabay.com/images/search/oriental%20pearl%20tower/)	Napaka!
Zaznamek ni definiran.	
Slika 90: Eifflov stolp (https://www.cntraveler.com/stories/2014-03-28/eiffel-tower-paris-anniversary-125-years)	Napaka! Zaznamek ni definiran.
Slika 91: Razgled s stolpa (https://www.hotels.com/go/france/best-views-paris-eiffel-tower)	Napaka!
Zaznamek ni definiran.	
Slika 92: Kantski stolp (https://en.wikipedia.org/wiki/File:Canton_Tower_20220626_%28cropped_2%29.jpg)	Napaka! Zaznamek ni definiran.
Slika 93: Razgled s stolpa (https://www.pinterest.com/pin/522417625506701964/)	Napaka! Zaznamek ni definiran.
Slika 94: Velika gradbena jama na Tržaškem hribu je pripravljena (april 2022) za začetek gradnje razglednega stolpa Kristal. V ozadju že стоји nadhod Sonce, prav tako urejajo parkirišče P+R. (Časopis Delo)	59
Slika 95: Začetek grajenja konstrukcije (https://kozjansko.info/2022/05/temelji-za-najvisji-razgledni-stolp-v-sloveniji-ze-narejeni-foto/)	59
Slika 96: Gradnja razledne ploščadi (https://kozjansko.info/2023/12/projekti-za-katere-bo-obcina-rogaska-slatina-v-2024-namenila-5-milijonov-investicij/razgledni-stolp-kristal-rogaska-slatina-3/)	59
Slika 97: V gradbiščni pisarni (lastna slika)	60
Slika 98: Načrti (lastna slika)	60
Slika 99: Stolp (lastna slika)	60
Slika 100: Stolp (lastna slika)	60

POVZETEK

Gotovo je za gradbenika ena najlepših nalog zgraditi zgradbo, ki v nekem vidiku prekaša druge. Razgledni stolpi so take zgradbe, njihovi presežki so višina, vitkost, drzne konstrukcije, opaznost. Po svetu in v Sloveniji so razgledni stolpi tip arhitekture, ki privablja obiskovalce in veča prepoznavnost krajev, kjer je postavljen. Mnogokrat postanejo stolpi mestni simboli. Čeprav smo mislili, da v Sloveniji tega tipa arhitekture ni veliko, smo se skozi raziskovanje prepričali o nasprotnem. Poizkušali smo vse slovenske razgledne stolpe evidentirati ter jih razvrstiti glede na višino in material konstrukcije. Ugotovili smo tudi, da je kar nekaj razglednih stolpov še v načrtih. Pozornost nam je vzbudila gradnja najvišjega slovenskega razglednega stolpa v Rogaški Slatini, 106 metrov visokega Kristala. Obiskali smo gradbišče in se poučili o avtorju, investitorju, ideji, časovnici, financiranju in seveda gradnji tega veličastnega stolpa, ki bo odprt v tem letu. Pogledali smo tudi najvišje svetovne razgledne stolpe. Postali smo veliki občudovalci in navdušenci teh grajenih velikanov.

UVOD

Stolp je prostostoječa zgradba, vitka in visoka. Ni namenjen bivanju, ampak ima druge naloge. S stolpa vidimo daleč in smo od daleč tudi vidni. V zgodovini so bili stolpi predvsem uporabni: obrambni stolpi, zvoniki in svetilniki, kasneje pa tudi vodni in televizijski stolpi. Imeli so torej pomembne naloge za preživetje družbe, hkrati pa so nedvoumno izražali njeno moč. Danes so te visoke konstrukcije večinoma razvedrilnega značaja, pritegnejo nas s svojo pojavnostjo in višino in ti so tudi tema naše naloge: razgledni stolpi. Nanje se povzpnemo, da si ogledamo okolico z višine, da se dvignemo nad raven zemeljske površine in vsakdanosti, da doživimo vznemirljivo izkušnjo ptičje perspektive in svobodnega duha. Da se približamo nebu. Če smo se včasih za to izkušnjo največkrat vzpenjali po stotinah stopnic v zvonike, danes stoji in na novo raste mnogo povsem za ta namen zgrajenih razglednih stolpov, velikanov, lepotcev, ki so prave turistične atrakcije, ki privabljajo popotnike in oživljajo turistično ponudbo. Tudi v Sloveniji jih imamo. Pred začetkom raziskovanja smo mislili, da jih ni veliko, a smo se prepričali o nasprotnem. Poizkušali smo jih evidentirati, zanimala nas je njihova gradbena konstrukcija, višina, nekaj smo jih obiskali. Našo pozornost je vzbudila gradnja novega razglednega stolpa Kristal v Rogaški Slatini, obiskali smo gradbišče in arhitekta. Opazili smo, da v Sloveniji trenutno načrtujejo gradnjo še več razglednih stolpov, ki so postali priljubljen tip razvedrilne arhitekture.

Slika 1: Friderikov stolp na starem celjskem gradu, projektna skica, Zgodovinski arhiv Celje

HIPOTEZA

1. V Sloveniji ni veliko razglednih stolpov (ne več kot 20).
2. V Sloveniji nimamo nobenega 100 metrov visokega razglednega stolpa.
3. Razgledni stolpi so večinoma leseni.

STOLPI SKOZI ČAS

Ljudje smo že od nekdaj želeli v višave in se zato trudili graditi čim višje stavbe. Z njimi smo kazali svojo moč, sposobnost, gradbeno mojstrstvo. Pri urah zgodovine stavbarstva smo spoznali staroveške kulture in med mezopotamskimi gradbenimi mojstrovinami zigurate- terasaste templje. Najbolj znan je bil Veliki zigurat v Uru, zgrajen v 3. tisočletju pred našim štetjem. Svetopisemska legenda pravi, da je v Mezopotamiji babilonsko ljudstvo okoli leta 2200 pred Kristusom želelo zgraditi stolp, ki bi segal do nebes. Babilonski stolp naj bi imel tlorisno površino 6000 kvadratnih metrov, sedem etaž oz. teras in v višino meril 90 metrov in naj bi bil najvišja zgradba antičnega sveta. Malo kasneje so Egipčani zidali najvišje grobnice- piramide, ki so ostale dolgo nepresežene, saj Keopsova piramida v višino meri 147 metrov. Vlogo najvišjih zgradb so pozneje v krščanskem svetu prevzeli zvoniki, ki so v gotiki v višino zrasli več kot sto metrov. Danes so večinoma odprti za obiskovalce kot razgledne točke. Razgledni stolp, ki ima le ta namen, pa je Eifflov stolp v Parizu, zgrajen za Svetovno razstavo leta 1889. Ta jekleni spomenik industrijske revolucije in napredka s 300 metri višine, je še danes največja turistična atrakcija in simbol Pariza. Z razvojem turizma in tehnologije so po svetu začeli rasti visoki razgledni stolpi, ki privabljajo obiskovalce in popestrijo turistično ponudbo, hkrati pa kažejo, tako kot vse izjemno visoke zgradbe v zgodovini, moč in sposobnost skupnosti, ki jih je postavila. Tudi v Sloveniji je ta tip zgradbe v zadnjem času doživel razcvet in zgradilo se je mnogo razglednih stolpov, ki so plod idej, dela in zanesenjaštva lokalnih skupnosti, ki želijo svoj kraj narediti še privlačnejši za obiskovalce in zase.

Slika 2: Razgledni stolp Kristal v Rogaški slatini (<https://kozjansko.info/2020/05/kako-bo-videti-razgledni-stolp-kristal-in-do-kam-vam-bo-z-njega-nesel-pogled-foto/>)

RAZGLEDNI STOLPI V SLOVENIJI DANES IN JUTRI

Razgledni stolpi so posejani po vsej Sloveniji, so različnih oblik in višin, vsem pa je skupno, da so postavljeni na lokacijah, ki ob jasnom vremenu nudijo lep razgled in pogled na pokrajino. Z njimi pa tudi privabljamo popotnike, saj je pogled z razgledne ploščadi lepo doživetje, ki zlasti v naših časih ponuja poleg razgleda tudi priložnost za lepo fotografijo, ki jo lahko ponosno objavimo na socialnih omrežjih. Lahko bi rekli, da so »Instagramabilni«. Nas pa je pritegnila predvsem zgradba, pravzaprav tip zgradbe razglednega stolpa. Najprej smo se odločili, da bomo iskali izključno namenske razgledne stolpe, zato smo vse zvonike, vodne in obrambne stolpe, izločili. Izjema je le par stražnih stolpov, ki so služili za opazovanje okolice in so zdaj postali razgledni stolpi. Začeli smo z evidentiranjem razglednih stolpov v naši okolici. Nekaj smo jih obiskali skupaj, nekaj na družinskih izletih, pri brskanju po spletu pa smo zasledili tudi polemike o gradnji najvišjega stolpa v Sloveniji v Rogaški Slatini in ker se gradnja stolpa bliža koncu, je bil ta objekt kot nalašč za naše raziskovanje. Iz različnih virov smo poizkušali določiti vse razgledne stolpe na slovenskem ozemlju v tem trenutku, opazili pa tudi številne namere za gradnjo novih. Nekaj razglednih stolpov se je že podrlo, ponekod so jih nadomestili z novimi. Pozornost nam je vzbudil natečaj za razgledni stolp Bovljek, članek smo zasledili v reviji *Outsider*. Bovljek je manjša vzpetina z nadmorsko višino 695 m, ki se dviga nad Suho krajino na jugu občine Ivančna Gorica. Občina je bila naročnik javnega natečaja za arhitekturno in konstrukcijsko zasnovu predvidoma okoli 25 metrov visokega stolpa, s katerim želijo pohodnikom omogočiti poglede po okoliški pokrajini čez drevesne krošnje. Natečajna naloga je obsegala poleg stolpa še zasnov manjšega prostora za shranjevanje in sonaravne ureditve neposredne okolice. Prispelo je ogromno natečajnih rešitev in nam so se zdele vse zelo zanimive. Natečajna komisija je prvo nagrado prisodila rešitvi, ki »med vsemi prispelimi izpričuje najbolj izvirno zasnovovo, ki učinkovito rešuje zastavljeno nalogo«, nam pa so se zdele tudi druge rešitve zanimive in vredne omembe.

Slika 3: 1. nagrada natečaja Bovljek

Slika 4: 2. nagrada natečaja Bovljek

Slika 5: Priznanje natečaja Bovljek

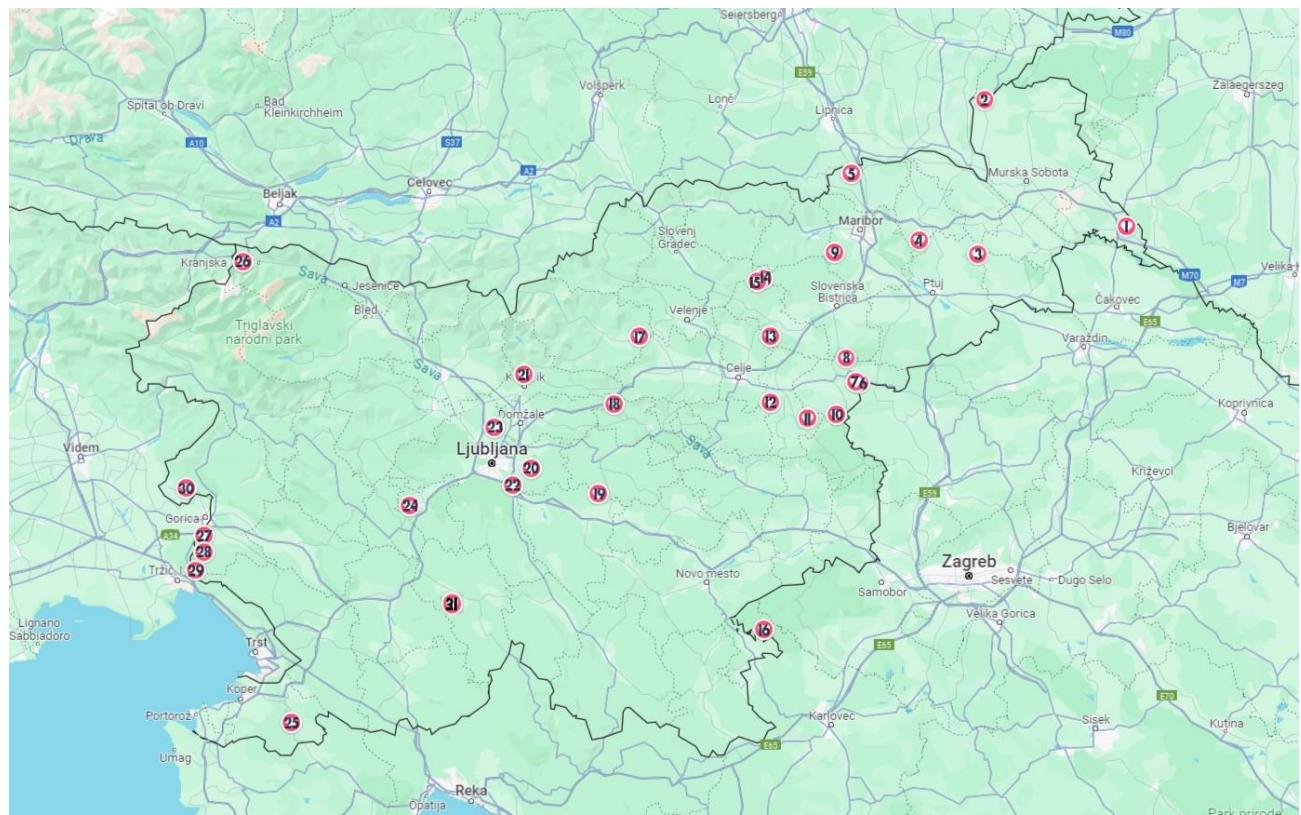

Slika 6: Natečajni predlog Bovljek

Slika 7: Natečajni predlog Bovljek

ZEMLJEVID Z LOKACIJAMI RAZGLEDNIH STOLPOV V SLOVENIJI

Slika 8: zemljevid Slovenije z oštevilčenimi lokacijami razglednih stolpov

RAZVRSTITEV SLOVENSKIH RAZGLEDNIH STOLPOV PO VIŠINI

1. RAZGLEDNI STOLP KRISTAL, ROGAŠKA SLATINA (106 m)
2. STOLP VINARIUM, LENDAVSKE GORICE (53,5 m)
3. RAZGLEDNI STOLP ZDRAVJA IN VESELJA NA RUDNICI (40,30 m)
4. RAZGLEDNI STOLP POT MED KROŠNJAMI, ROGLA (37 m)
5. RAZGLEDNI STOLP NA ROGLI (30 m)
6. RAZGLEDNI STOLP NA PLAČKEM VRHU (28 m)
7. STOLP LJUBEZNI NA ŽUSMU (25,90 m)
8. RAZGLEDNI STOLP SLOVENSKE ZEMLJE NA CERJU (25 m)
9. RAZGLEDNI STOLP STOLPNIK (25 m)
10. RAZGLEDNI STOLP GONJAČE (23 m)
11. RAZGLEDNI STOLP NA PLANINI NAD VRHNIKO (22 m)
12. RAZGLEDNI STOLP ORLE (22 m)
13. RAZGLEDNI STOLP NA MARIBORSKEM POHORJU (20 m)
14. RAZGLEDNI STOLP NA RESEVNI (20 m)
15. RAZGLEDNI STOLP NA BOČU (20 m)
16. RAZGLEDNI STOLP SVEA V MOZIRSKEM GAJU (18 m)
17. STOLP V EKO RESORTU POD VELIKO PLANINO (18 m)
18. RAZGLEDNI STOLP NA GOMILI (18 m)
19. RAZGLEDNI STOLP NA SOTINSKEM BREGU (17 m)
20. RAZGLEDNI STOLP NA KRAŠNJEM VRHU (17 m)
21. MAISTROV STOLP NA ZAVRHU (17 m)
22. RAZGLEDNI STOLP NA RAŠICI (17 m)
23. RAZGLEDNI STOLP NA OSRENCI (15 m)
24. RAZGLEDNI STOLP JANINA (15 m)
25. RAZGLEDNI STOLP NA HRIBU LAČNA (14 m)
26. RAZGLEDNI STOLP NA REBRU (10,5 m)
27. RAZGLEDNI STOLP OTOČEC (10 m)
28. STRAŽNI STOLP, VRTOJBA (9 m)
29. RAZGLEDNI STOLP NA DEBNEM VRHU (8,3 m)
30. RAZGLEDNI STOLP NAD TRŽAŠKIM ZALIVOM (8 m)
31. RAZGLEDNI STOLP ZELENCI (8 m)

1. STOLP VINARIUM

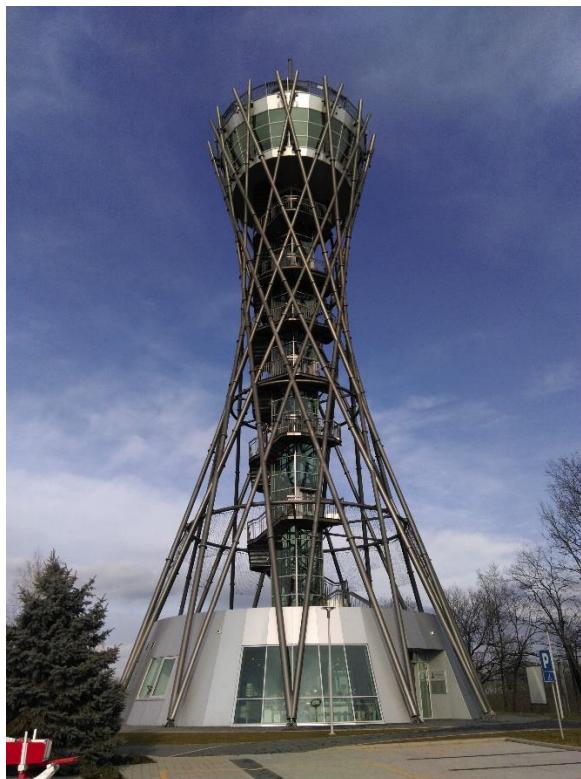
Razgledni stolp Vinarium Lendava, ki je zgrajen na griču v Lendavskih goricah, je bil predan uporabi s svečano otvoritvijo 2. septembra 2015. Stolp okrogle oblike, visok 53,5 metra, s pritličjem in devetimi etažami, je projektiral arhitekt Oskar Virag. Tlorisna velikost stolpa znaša dobrih 293 kvadratnih metrov. Stolp ima jekleno konstrukcijo z armiranobetonskim pritličjem, na vrhu pa je zastekljen razgledni prostor, od koder seže pogled na pokrajino štirih držav: Slovenijo, Madžarsko, Hrvaško in Avstrijo. Stolp, ki so ga gradili od januarja do julija 2015, lahko naenkrat sprejme do 50 obiskovalcev, ti pa se lahko nanj povzpnejo po 240 stopnicah ali s pomočjo dvigala. V pritličnem delu je za obiskovalce na voljo gostinski lokal, vključno s spominki in informativno točko, ob stolpu pa je v hiškah na voljo še lokalna kulinarična in vinska ponudba.

Nadmorska višina: 302 m

Višina stolpa: 53,5 m

Leto izgradnje: 2015

Konstrukcija: jeklena

Slika 9: Razgledni stolp Vinarium
(<https://kamzavikend.si/ideja/razgledni-stolp-vinarium-lendava/>)

Slika 10: Razgled s stolpa (<https://lokalec.si/novice/razgledni-stolp-vinarium-lendava-uradno-odprt/>)

2. RAZGLENDNI STOLP NA SOTINSKEM BREGU

Sotinski breg je hrib na skrajnem severnem delu Goričkega, ob meji z Avstrijo. S 418 metri nadmorske višine je najvišji vrh Prekmurja. Razgled s Sotinskega brega seže daleč naokrog, če se povzpnete na 17 metrov visok lesen razgledni stolp, pa bo vaš pogled segel še dlje in sicer na severovzhodno Slovenijo, del Avstrije, Madžarske in Hrvaške. Razgledni stolp na vrhu je 24. 10. 2022 pogorel do tal. Poleti leta 2023 so postavili nov stolp, podoben staremu.

Nadmorska višina: 418 m

Višina stolpa: 17 m

Leto izgradnje: 2023

Konstrukcija: lesena

Slika 11: Stari stolp

(<https://tadejatravels.com/clanek/izleti-po-sloveniji/sotinski-breg-razgled-z-najvisje-tocke-pomurja/>)

Slika 12: Novi stolp

(https://www.pomurec.com/vsebina/74394/Na_Sotinskom_bregu_po_pozaru_postavili_nov_razgledni_stolp)

3. RAZGLELDNI STOLP NA GOMILI

Razgledni stolp Gomila se nahaja na 352 metrov visokem griču Gomila v Slovenskih goricah. Stolp je visok približno 18 metrov in ima zanimivo zgodovino. Prvi, 12 metrov visok leseni stolp, ki je bil leta 1946 zgrajen s prostovoljnimi delom, je spomladi 1948 podrl veter. Še istega leta so člani TD Gomila pričeli z zbiranjem in nakupom lesa za nov razgledni stolp. Tudi ta stolp, ki je bil visok 18 metrov, so v glavnem s prostovoljnimi delom in prispevki pričeli graditi člani društva in domačini leta 1951. Gradnja razglednega stolpa na Gomili je bila končana 1952, stolp pa je bil prava turistična atrakcija za takratni čas. Tudi ta stolp je po 20 letih dotrajal in zdaj na njegovem mestu stoji že tretji, kovinski, montažni stolp, visok prav tako 18 metrov, ki so ga postavili leta 1992. Dostopen je po zavitih stopnicah, ki vodijo do razgledne ploščadi na vrhu. Mimo vodijo številne označene pohodniške in kolesarske poti. S stolpa se odpira lep razgled po Slovenskih goricah, proti severovzhodu prek Murskega polja do Prekmurja, proti jugu prek Ptujskega polja in Haloz do Boča, Donačke gore in Maclja vse do Medvednice, proti zahodu prek Slovenskih goric pa do Pohorja. Stolp je posvečen izumitelju Janezu Puhu.

Nadmorska višina: 352 m

Višina stolpa: 18 m

Leto izgradnje: 1992

Konstrukcija: jeklena

Slika 14: Razgledni stolp na Gomili
(<https://www.slovenskenovice.si/ona/stil/razgledni-stolp-na-sticiscu-stirih-obcin-visok-je-kar-18-metrov-foto/>)

Slika 15: Razgled s stolpa (<http://tip-svtomaz.si/ogledi/razgledni-stolp-gomila/>)

4. MAISTROV STOLP NA ZAVRHU

Maistrov stolp stoji na slemenu nad Pesniško dolino v Slovenskih goricah, v naselju Zavrh. Razgledni stolp je posvečen velikemu Slovencu, pesniku in generalu Rudolfu Maistru, ki je oddih iskal ravno v Zavrhu. Do Maistrovega stolpa se lahko podamo peš ali pa se do njega pripeljemo. Razgledni stolp je leta 1963 postavilo Turistično društvo Rudolf Maister- Vojanov iz Zavrha. Načrt za prvi 25 metrov visok leseni stolp je naredil kar sin generala Rudolfa Maistra, inženir Borut Maister, slovesna otvoritev je bila 21. junija 1963. Leta 1981 so postavili nov kovinski stolp, visok 17 metrov, ki so ga izdelali vajenci v tedanjem lenarškem podjetju Klemos. Glavni in odgovorni delovodja je bil vajeniški mojster Janko Poštrak. V letu 2023 so konstrukcijo temeljito obnovili in na vrhu postavili nov daljnogled. Z vrha Zavrha se razprostira razgled na Pohorje, Boč, Donačko goro in Pesniško dolino.

Nadmorska višina: 370 m

Višina stolpa: 17 m

Leto izgradnje: 1981

Konstrukcija: jeklena

Slika 16: Razgled s stolpa
(https://kraji.eu/slovenija/maistrov_stolp/photos/slo/)

Slika 17: Pogled na Maistrov stolp s skulpturo Rudolfa Maistra v ospredju
(<https://tednik.svet24.si/druzba/36467-se-letos-maistrov-stolp-v-zavrhu-v-novi-podobi/>)

Slika 19: Novi stolp
(<https://sloveniaguide.si/places/podravje/volicina/aktivnosti/maistrov-stolp-in-stupiceva-vila/>)

Slika 18: Stari leseni stolp
(<https://maribor24.si/lokalno/v-zavrhu-konec-tedna-slovesno-ob-40-letnici-postavitve-kovinskega-maistrovega->)

5. RAZGLEDNI STOLP NA PLAČKEM VRHU

Razgledni stolp Plački vrh se nahaja severno od Zgornje Kungote ali zahodno od Šentilja na nadmorski višini 510 metrov in je visok 28 metrov. Ob jasnem vremenu se nam s stolpa odpre razgled od Prekmurja do Donačke gore ter na drugi strani čez avstrijsko mejo. Na Plački vrh se lahko podate po obmejni panoramski poti, po poti po Svečinskih goricah ali pa po poti vinogradništva in fosilov.

Nadmorska višina: 510 m

Višina stolpa: 28 m

Leto izgradnje: 2000

Konstrukcija: lesena, jeklena

Slika 20: Razgled s stolpa (<https://peterzajfrid.com/jutro-na-plackem-vrhu/>)

Slika 21: Razgledni stolp na Plačkem vrhu (<https://kamzavikend.si/ideja/razgledni-stolp-placki-vrh>)

6. RAZGLELDNI STOLP JANINA

Stolp Janina na nadmorski višini 362 metri predstavlja zgodovinsko razgledišče znotraj zelenega sprehajalnega sistema občine Rogaška Slatina. S stolpa se nam odpre razgled na zgornje in srednje Sotelsko gričevje, južna pobočja Boča in Donačko goro. Stolp, ki je bil postavljen leta 1956, je bil delno obnovljen leta 2000, ker je bil v dotrajanem stanju. Stolp Janina, ki v višino meri 15 metrov, je bila tako predan v ponovno uporabo. Na stolp vodi 84 stopnic.

Nadmorska višina: 362 m

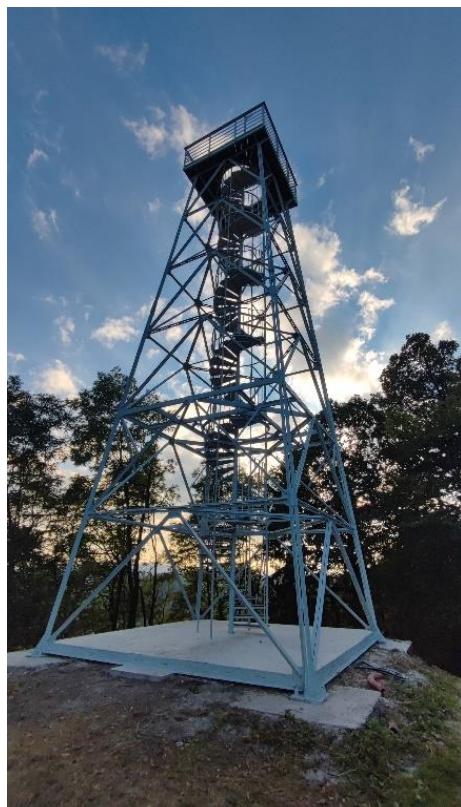
Višina stolpa: 15 m

Leto izgradnje: 1956

Konstrukcija: jeklena

Slika 22: Stolp pred obnovo
(<https://www.stajerskival.si/sl/news/radio-stajerski-val/stolp-na-janini-v-rogaski-bodo-prenovili.html>)

Slika 23: Obnovljeni stolp
(<https://kozjansko.info/2021/10/razgledni-stolp-janina-znova-odprt-in-v-ponos-rogaski-slatini/>)

7. RAZGLEDNI STOLP KRISTAL

Razgledni stolp Kristal bo z višino 106 metrov najvišji stolp in hkrati najvišja stavba v Sloveniji. Poglede in obiskovalce bo privabljal z edinstveno podobo, ki spominja na kristal ter s konceptom urbanega razgledišča. Na referendumu, ki je potekal v Rogaški Slatini, so volivci odločali o postavitvi 106 metrov visokega razglednega stolpa Kristal na območju starega mizarstva in potrdili postavitev stolpa. Ko so projekt prvič predstavljali, je bila ocenjena vrednost 2,1 milijona evrov. Kasneje je bila vrednost pogodbe za izvedbo gradbenih del ob sklenitvi 3,76 milijona evrov. Nato se je vrednost gradbenih del povišala na 4,05 milijona evrov, zdaj so stala že 4,7 milijona evrov, vrednost celotnega projekta izgradnje stolpa pa je dosegla 5,07 milijona evrov. Razgledni stolp bo imel dvigalo za 22 oseb, požarno stopnišče bo štelo 540 stopnic. V pritičju bodo prodajali vstopnice in spominke, na vrhu, v razširjenem delu, pa bosta kavarna in razgledna ploščad. Stolp Kristal je po zamislih arhitekta Nandeta Korpnika zasnovan kot visoka razgledna stavba z armiranobetonsko nogo in dvonadstropno simetrično zasnovanim razglediščem v obliki kristala.

Nadmorska višina: 224 m

Višina stolpa: 106 m

Leto izgradnje: 2022

Konstrukcija: armirano betonska

Slika 24: Razgledni stolp Kristal (lastna slika)

Slika 25: Končna podoba stolpa
(<https://kozjansko.info/2020/05/kako-bo-videti-razgledni-stolp-kristal-in-do-kam-vam-bo-z-njega-nesel-pogled-foto/>)

8. RAZGLEDNI STOLP NA BOČU

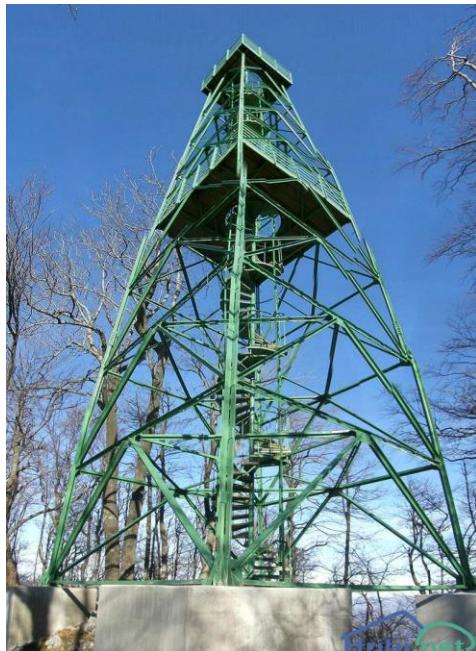
Boč je priljubljeni štajerski vrh z nadmorsko višino 978 metrov. Na vrhu Boča se dviga 20 metrov visok razgledni stolp, ki so ga postavili leta 1962, v bližini pa stoji še televizijski oddajnik (zaprto območje). Razgledni stolp je jeklene konstrukcije, nazadnje je bil prenovljen leta 2005. Z njega se ponuja lep razgled po večjem delu vzhodne Slovenije, vidi se Donačka gora, haloško gričevje, Plešivec. Na jugu se vidi Posavsko hribovje, Gorjance, Snežnik. Na zahodu se ob lepem vremenu vidijo tudi Savinjske in Julijske Alpe.

Nadmorska višina: 978 m

Višina stolpa: 20 m

Leto izgradnje: 1962

Konstrukcija: jeklena

Slika 26: Razgledni stolp na Boču
<https://primozgraheljsblog.blogspot.com/2023/04/donacka-gora-boc-in-resevna-642023.html>

Slika 27: Razgled s stolpa, viden je televizijski oddajnik

9. RAZGLEDNI STOLP NA MARIBORSKEM POHORJU

Več kot 100 let star razgledni stolp jeklene konstrukcije nad Bolfenkom na Mariborskem Pohorju, visok skoraj 20 metrov, je postavila mariborska podružnica nemško-avstrijskega alpinističnega združenja. Stolp je v svoji zgodovini preživel štiri države in doživel štiri prenove. Zadnja je bila že leta 1990, zato je zaradi dotrajanosti Mariborska občina stolp zaprla. Vzpenjanje na stolp je namreč postalo nevarno. S stolpa se vidi večji del Maribora z Dravsko dolino in Kozjakom, Areh, Žigertov vrh, Velika Kopa, Peca, Donačka gora in Boč.

Nadmorska višina: 1146 m

Višina stolpa: 20 m

Leto izgradnje: 1909

Konstrukcija: jeklena, lesena

Slika 28: Razgledni stolp na Mariborskem Pohorju
(https://kraji.eu/slovenija/mariborsko_pohorje_razgledni_stolp/slo)

Slika 29: Razgled s stolpa
(https://kraji.eu/slovenija/mariborsko_pohorje_razgledni_stolp/slo)

10. RAZGLELDNI STOLP ZDRAVJA IN VESELJA NA RUDNICI

Rudnica je hribovje nad Podčetrtekom, ki se razprostira na 96 hektarih površine. Na hribovju stoji razgledni stolp, imenovan Stolp zdravja in veselja. Najvišja ploščad na stolpu je na višini 35 metrov. Z vrha razglednega stolpa se razprostira čudovit razgled. Stolp zdravja in veselja je 40,3 metrov visoka jeklena konstrukcija, do razgledne ploščadi vodi 185 stopnic. Močno ogrodje stolpa lahko prenese težo 300 obiskovalcev naenkrat.

Nadmorska višina: 621 m

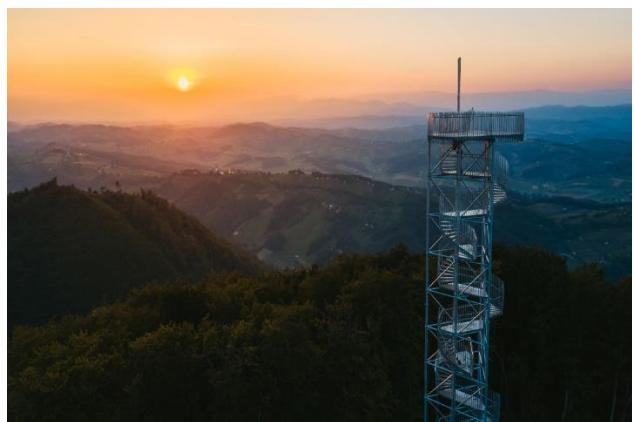
Višina stolpa: 40,3 m

Leto izgradnje: 2019

Konstrukcija: jeklena

Slika 30: Razgledni stolp na Rudnici

Slika 31: Razgled s stolpa
(<https://www.visitpodcetrek.com/blog/zeleni-turizem/2019/07/12/otvoritev-stolpa-zdravja-in-veselja-na-rudnici/>)

11. STOLP LJUBEZNI NA ŽUSMU

Stolp ljubezni na Žusmu stoji na severovzhodnem vrhu Velikega špička, najvišje točke Žusma, ki predstavlja severni rob Kozjanskega. Razgledni stolp je narejen iz macesnovega lesa in velja za najvišji leseni stolp v Sloveniji, sicer pa je »dvojček« hrastovega stolpa na Planini nad Vrhniko. Stolp so poimenovali Stolp ljubezni, ker na hribu Žusem stoji cerkev posvečena sv. Valentinu, ki je zavetnik zaljubljencev. Do vrha stolpa vodi 116 stopnic, vmes je 22 podestov, ima dve razgledni ploščadi. Razgled s 25,9 metra visokega stolpa je osupljiv. Vidi se na Hrvaško, Madžarsko, v Avstrijo in tudi Triglav. Na vrhu stolpa so za obiskovalce, ne le za zaljubljene, namestili še zvon želja.

Nadmorska višina: 669 m

Višina stolpa: 25,90 m

Leto izgradnje: 2015

Konstrukcija: lesena

Slika 32: Razgledni stolp na Žusmu (<https://www.turizem-sentjur.com/Pohodnistvo/Stolp-ljubezni-na-Zusmu/>)

Slika 33: Pogled s spodaj (<https://aktivni.metropolitan.si/ostali-sporti/hoja-in-pohodnistvo/ideja-za-izlet-do-stolpa-ljubezni-na-zusmu/>)

12. RAZGLELDNI STOLP NA RESEVNI

Razgledni stolp na Resevni se nahaja na hribu Resevna nad Šentjurjem, ki leži na nadmorski višini 650 metrov. Stolp je visok 20 metrov. Stari stolp, poimenovan tudi Vojkov stolp, se je zaradi močnega vetra podrl. Tako so leta 1994 v Planinskem društvu Šentjur sprejeli sklep o pričetku gradnje novega stolpa, ki je bil odprt leta 1996. Z razglednega stolpa se pokažejo Donačka gora, Rifnik in Šmohor, bolj severno pa vidimo tudi Raduho, Peco in Stolnik.

Nadmorska višina: 650 m

Višina stolpa: 20 m

Leto izgradnje: 1996

Konstrukcija: jeklena

Slika 34: Razgledni stolp na Resevni

Slika 35: Razgled s stolpa
(<https://trenutekkiocara.blogspot.com/2014/06/resevna-682-m.html>)

13. RAZGLEDNI STOLP NA STOLPNIKU

Na Stolniku, najvišjem vrhu Konjiške gore, je postavljen 25 metrov visok razgledni stolp, zgrajen na 1012 metrih nadmorske višine. S stolpa se nam odpre lep razgled na Pohorje, Paški Kozjak in Boč. Ob lepi vidljivosti pa lahko vidimo večji del Slovenije s Triglavom v ozadju. Na vrhu Stolnika je še po drugi svetovni vojni stal leseni stolp, ki pa je sčasoma propadel. Na pobudo Planinskega društva Slovenske Konjice in s podporo občine Slovenske Konjice in okoliških občin so se pričele aktivnosti za postavitev novega razglednega stolpa. Izvajalec gradbenih del je bil Kongrad d.d. iz Slovenskih Konjic, ki je opravil tudi montažo jeklene konstrukcije.

Nadmorska višina: 1012 m

Višina stolpa: 25 m

Leto izgradnje: 1997

Konstrukcija: jeklena

Slika 36: Razgledni stolp Stolnik
(https://lebinca.com/moje_poti/images/celje_sl_gradec/celje_sl_gradec/9_stolp.jpg)

Slika 37: Razgled s stolpa (<https://www.roglapohorje.si/sl/razisci/2019090313232549/stolnik-najvisji-vrh-konjiske-gore/>)

14. RAZGLELDNI STOLP NA ROGLI

Razgledni stolp, ki je na Rogli je stal že leta 1934, je bil lesen. Nasledil ga je današnji stolp, postavljen leta 1956, ki ima jekleno konstrukcijo. Ko se povzpnemo na vrh, povsod okoli nas zavalovi temno morje pohorskih gozdov. Pohorje je še prav posebej znano po svojih prostranih iglastih gozdovih in orjaških drevesih. Ob jasnih dneh se s stolpa odpre razgled preko večjega dela Slovenije. Vidi se celo vrhove hribovij na jugozahodni meji Slovenije. Stolp je ena od osrednjih znamenitosti Pohorja in privlači ne samo pohodnike na številnih pešpoteh mimo stolpa, temveč tudi nedeljske izletnike, ki so si zaželeli preživeti dan na sprehodu po neokrnjeni naravi.

Nadmorska višina: 1540 m

Višina stolpa: 30 m

Leto izgradnje: 1956

Konstrukcija: jeklena

Slika 38: Razgledni stolp (lastna slika)

Slika 39: Razgled z vrha (lastna slika)

15. RAZGLELDNI STOLP POT MED KROŠNJAMI NA ROGLI

Razgledni stolp se nahaja na Rogli. Stolp je visok 37 metrov, celotna pot do vrha stolpa je dolga 1043 metrov. Na vrh se povzpnemo po lesenih klančinah, popolnoma brez stopnic, zato je primeren tudi za gibalno ovirane in vozičke. Največji naklon klančin meri 6%, celotno konstrukcijo pa podpira 18 drogov. Dolžina tobogana, s katerim se spustimo z vrha do dna, meri 60 metrov. Pot navzgor nas navduši z adrenalinskimi in poučnimi postajami, katerih osnovni cilj je poučevanje o naravnih procesih v gozdu ter o tem, kako zaščititi dragoceni gozdni ekosistem. Z vrha je razgled daleč preko pohorskih smrek v dolino, do slovenskih Alp pa tudi preko meje. Zanimivo je, da je investitor Zážitková Akademie iz Češke, projektanti pa so nemški arhitekti Stöger + Kölbl.

Nadmorska višina: 1517m

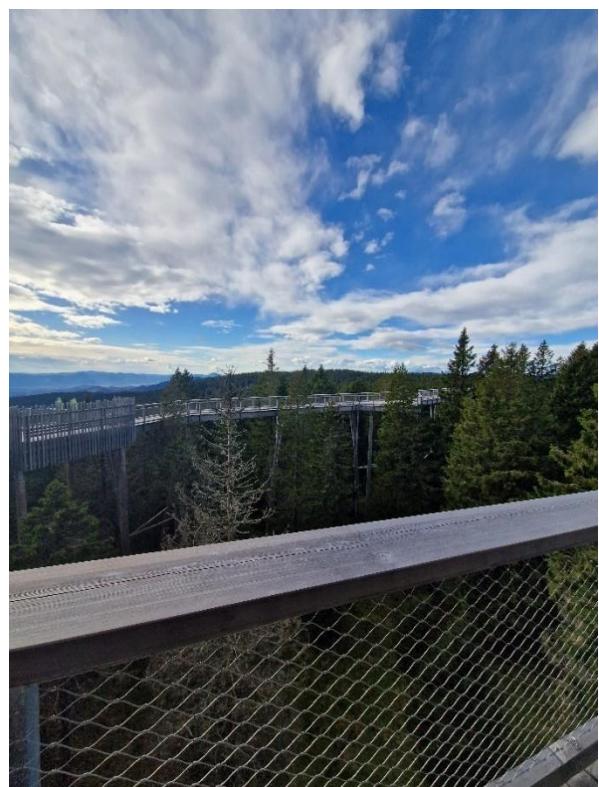
Višina stolpa: 37 m

Leto izgradnje: 2019

Konstrukcija: jeklena, lesena

Slika 40: Razgledni stolp pot med krošnjami (lastna slika)

Slika 41: Razgled s stolpa (lastna slika)

16. RAZGLENDNI STOLP NA KRAŠNJEM VRHU

Krašnji vrh je manjša vasica v Beli Krajini, ki leži ob meji s Hrvaško na skrajnem severozahodu Slovenije. Razgledni stolp stoji na vrhu hribčka Bosalovec (domače ime) nad cerkvijo sv. Trojice in vasjo Krašnji vrh. Razgledni stolp, ki v višino meri 17,5 metrov, je postavilo planinsko društvo Metlika. V bližini stoji koča, poleg koče tudi balinišče in urejena naravna plezalna stena ter otroška igrala. Ob lepem vremenu se iz stolpa vidi celotna Bela Krajina, del Hrvaške, Klek in Velebitski vrhovi.

Nadmorska višina: 542 m

Višina stolpa: 17,5 m

Leto izgradnje: 2003

Konstrukcija: jeklena

Slika 42: Razgledni stolp na Krašnjem vrhu
(<https://www.druzinski-izleti.si/rejije/jugovzhodna-slovenija/krasnji-vrh.html>)

Slika 43 Razgled s stolpa (<https://kamzavikend.si/ideja/razgledni-stolp-krasnji-vrh>)

17. RAZGLELDNI STOLP SVEA V MOZIRSKEM GAJU

Razgledni stolp podjetja SVEA iz Zagorja ob Savi, ki stoji sredi Mozirskega gaja, predstavlja zanimivo popestritev parka in nudi čudovit razgled na park in bližnjo okolico. Razgledni stolp ima pet nadstropij in je visok 18 metrov. Konstrukcija je izdelana iz lepljenih smrekovih nosilcev, stopnišče pa je narejeno iz macesnovega lesa. Streha je štirikapna in krita z bakrom, vsa lesena konstrukcija pa je zaščitena s protipožarnim premazom.

Nadmorska višina: 340 m

Višina stolpa: 18 m

Leto izgradnje: 2005

Konstrukcija: lesena

Slika 44: Razgledni stolp SVEA
(https://kraji.eu/slovenija/mozirski_gaj_rzgledni_stolp/slo)

Slika 45: Razgled s stolpa
(https://kraji.eu/slovenija/mozirski_gaj_rzgledni_stolp/slo)

18.RAZGLELDNI STOLP NA REBRU

Reber je 878 metrov visok vrh, ki se nahaja jugozahodno od Trojan. Na vrhu je stal lesen razgledni stolp, postavljen leta 2003, ki so ga leta 2022 podrli in postavili novega. Stolp na Rebru je postavilo Planinsko društvo Blagovica ob 10-letnici svoje ustanovitve. Kovinski, deset in pol metrski stolp, nam omogoča čudovit razgled na zagorsko in lukoviško občino, Posavsko hribovje, Menino planino, Kamniške in Savinjske Alpe, ob lepem vremenu pa razgled seže vse do Julijskih Alp.

Nadmorska višina: 878 m

Višina stolpa: 10,5 m

Leto izgradnje: 2022

Konstrukcija: jeklena

Slika 46: Novi stolp

(<https://zemljevid.najdi.si/poi/POI41568/razgledni-stolp-reber/>)

Slika 47: Stari stolp

19. RAZGLELDNI STOLP NA OSRENCI

Osrenca je vrh v Posavskem hribovju na nadmorski višini 709 metrov. Je najvišji vrh občine Šmartno pri Litiji in zato so se odločili, da nanj postavijo razgledni stolp. Pogled s stolpa je segal na Kamniške Alpe, Karavanke, Julijce, Snežnik, Dolensko in bližnje kraje. Stolp je imel leseno konstrukcijo in bil visok 15 metrov, vseskozi je bil dobro obiskan in postal prijetna točka za druženje in sprostitev. Ker pa stolp ni bil vzdrževan in je postal nevaren za uporabnike, so ga leta 2018 podrli in z njim zakurili kres. Načrtuje se postavitev novega stolpa.

Nadmorska višina: 709 m

Višina stolpa: 15 m

Leto izgradnje: 2004

Konstrukcija: jeklena, lesena

Slika 48: Razgledni stolp na Osrenci
(<https://nase-zasavje.si/zalostno-clovek-ne-more-verjeti-svojim-ocem/>)

Slika 49: Razgled s stolpa

Slika 50: Podrt stolp (<https://nase-zasavje.si/zalostno-clovek-ne-more-verjeti-svojim-ocem/>)

20. RAZGLELDNI STOLP NA DEBNEM VRHU

Debenji vrh, tudi Debni ali Deben vrh, je s 530 metri višine najvišji vrh Kašeljskega griča, manjšega pogorja, ki se nahaja med dolino Besnice in spodnjega toka reke Ljubljanice. Z vrha, na katerem stoji lesen razgledni stolp, se nam odpre lep razgled na Ljubljansko kotlino, Ljubljanski grad, Polhograjsko hribovje.

Nadmorska višina: 530 m

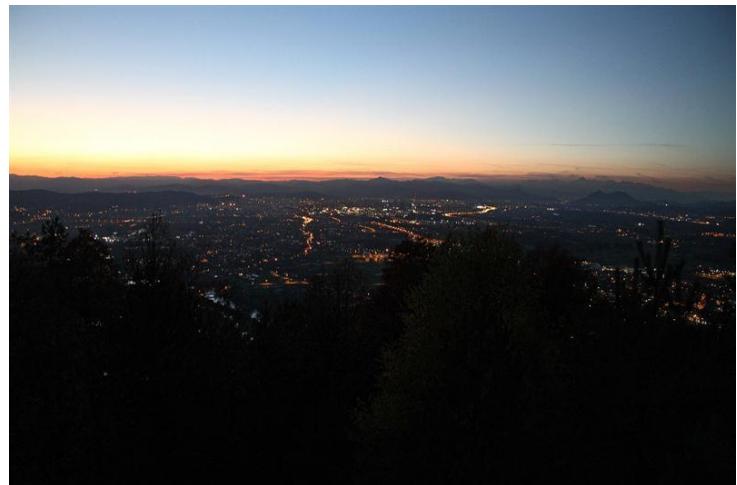
Višina stolpa: 8,3 m

Leto izgradnje: 1998

Konstrukcija: lesen

Slika 51: Razgledni stolp na Debniem vrhu
(<https://vnaravi.si/posavsko-hribovje/debni-vrh>)

Slika 52: Razgled s stolpa

21. STOLP V EKO RESORTU POD VELIKO PLANINO

Razgledni stolp oziroma lovska preža v Eko resortu pod Veliko planino je največja lovska opazovalnica na svetu, saj v višino meri kar 18 metrov in tehta 150 ton. Postavljena je na pilotnih sidrih in skupaj s stolpom tvori močno konstrukcijo. Omogoča razgled na Kamniško-Savinjske Alpe in druge pokrajine Osrednje Slovenije.

Nadmorska višina: 383 m

Višina stolpa: 18 m

Leto izgradnje: 2018

Konstrukcija: lesen

Slika 53: Razgledni stolp (<https://www.kamnik.info/odprtje-lovske-preze-v-eko-resortu/>)

Slika 54: Gradnja stolpa (<https://www.dnevnik.si/1042815816>)

22. RAZGLELDNI STOLP ORLE

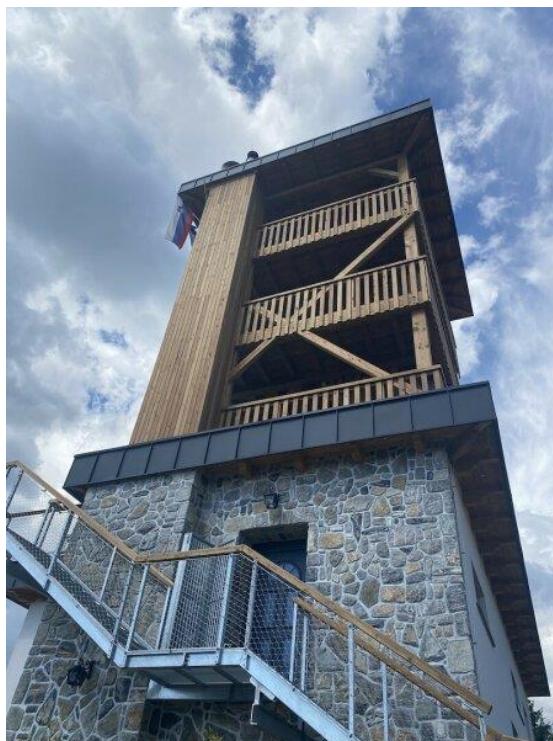
Razgledni stolp nad gostilno Orle je nov razgledni stolp, zgrajen v letu 2021, visok je kar 22 metrov, od ploščadi pa je dvignjen za 11 metrov. Stolp so zgradili lokalni tesarji iz Škofljice, ki so ga pripravili v delavnici, nato pa na Orlah v dobrem tednu sestavili in dvignili na razgledno ploščad, ki je del gostilne. Nahaja se na nadmorski višini 450 metrov. Do gostilne se lahko pripeljemo z avtom, potem pa se povzpnemo na stolp, kjer se nam odpre krasen pogled na Julijske in Kamniško-Savinjske Alpe ter na celotno Ljubljansko kotlino. S stolpa vidimo tudi bližnja okoliška razgledna stolpa na Rašici in na Planini nad Vrhniko.

Nadmorska višina: 450 m

Višina stolpa: 22 m

Leto izgradnje: 2021

Konstrukcija: lesena

Slika 55: Razgledni stolp Orle
(<https://kamzavikend.si/ideja/razgledni-stolp-orle>)

Slika 56: Razgled s stolpa
(<https://www.24ur.com/novice/slovenija/razgledni-stolpi.html>)

23. RAZGLELDNI STOLP NA RAŠICI

Razgledni stolp Rašica se nahaja na nadmorski višini 641 metrov. 25 metrov visok razgledni stolp je bil postavljen leta 1957 v spomin na ustanovitev Kamniškega bataljona. Nov, 17 metrov visok stolp, je bil postavljen leta 2002. Poleg stolpa stoji tudi planinski dom Rašiške čete, kjer se lahko okrepčamo. Z razglednega stolpa se nam odprejo pogledi na zahodni del Kamniško-Savinjskih Alp in Polhograjsko ter Škofjeloško hribovje. Proti vzhodu vidimo tudi najvišje vrhove Posavskega hribovja - Kum in Čemšeniško planino.

Nadmorska višina: 641 m

Višina stolpa: 17 m

Leto izgradnje: 2002

Konstrukcija: jeklena

Slika 57: Razgledni stolp na Rašici
[\(https://n1info.si/magazin/4-razlogi-zakaj-je-rasica-res-spica-tudi-v-dezju/ \)](https://n1info.si/magazin/4-razlogi-zakaj-je-rasica-res-spica-tudi-v-dezju/)

Slika 58: Razgled s stolpa
[\(https://www.visitljubljana.com/sl/obiskovalci/znamenitosti-in-aktivnosti/aktivne-pocitnice/pohodne-poti/rasica-vrh-staneta-kosca/ \)](https://www.visitljubljana.com/sl/obiskovalci/znamenitosti-in-aktivnosti/aktivne-pocitnice/pohodne-poti/rasica-vrh-staneta-kosca/)

24. RAZGLEDNI STOLP NA PLANINI NAD VRHNIKO

Razgledni stolp na Planini nad Vrhniko se nahaja na nadmorski višini 733 metrov in je visok 22 metrov. Stari stolp je bil postavljen leta 1955, visok je bil 21 metrov. Leta 2005 so zaradi dotrajanosti stolpa lotili postavljanja novega, tudi lesenega, ki je bil leta 2008 predan v uporabo. Na vrhu stolpa stoji informacijska plošča, na kateri so označene smeri in oddaljenost vrhov, ki jih je mogoče opazovati daleč naokoli. Z vrha vidimo Ljubljansko kotlino, Ljubljanski vrh z njegovo okroglo kupolo, vidi pa se tudi Krim, Čemšeniška planina, Julijske Alpe s Triglavom in večina Kamniško-Savinjskih Alp.

Nadmorska višina: 733 m

Višina stolpa: 22 m

Leto izgradnje: 2008

Konstrukcija: lesena

Slika 59: Razgledni stolp Planina nad Vrhniko
(<https://falajfl.si/kraji-turizem-potovanje/planina-nad-vrhniko-ujeto-v-objektiv/>)

Slika 60: Razgled s stolpa (<https://falajfl.si/kraji-turizem-potovanje/planina-nad-vrhniko-ujeto-v-objektiv/>)

25. RAZGLEDNI STOLP NA HRIBU LAČNA

Lačna je 451 metrov visok hrib, ki se nahaja med Gračičem, Kubedom in Hrastovljami. Včasih je tam stal stari leseni stolp, ki je bil namenjen predvsem nadziranju gozdnih požarov. Zaradi dotrajanosti in vremenskih vplivov je začel razpadati. Leta 2003 je Turistično društvo sv. Miklavž Gračiče s pomočjo Elektra Koper postavilo nov, 14 metrov visok razgledni stolp. Z vrha, na katerem se nahaja kovinski razgledni stolp, se nam odpre lep razgled na Tržaški zaliv in Trbiž, do Julijskih Alp, proti Hrvaški do Buzeta in na okoliške hribe.

Nadmorska višina: 451 m

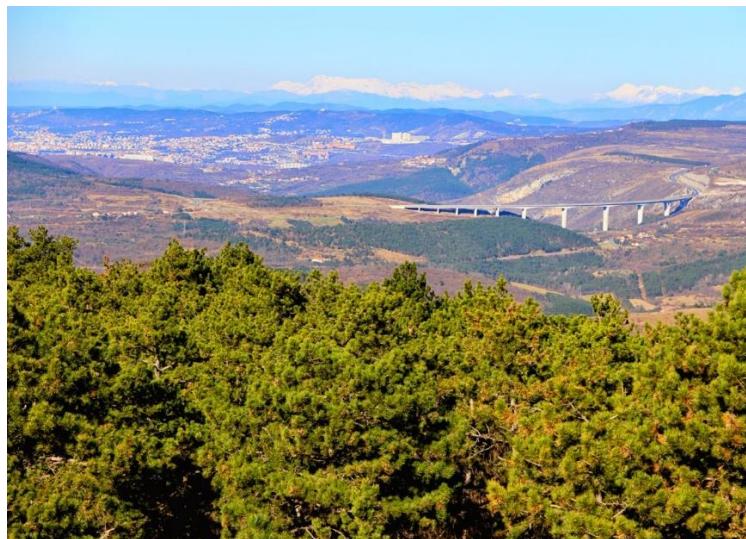
Višina stolpa: 14 m

Leto izgradnje: 2003

Konstrukcija: jeklena

Slika 61: Razgledni stolp na hribu Lačna
(https://www.hribi.net/slika_pot/hrastovlje_lacna/143638)

Slika 62: Razgled s stolpa (<https://potovanja-tamara.blogspot.com/2015/02/pes-po-zaledju-istre-komare-doline-lacna.html>)

26. RAZGLELDNI STOLP ZELENCI

Na Zelencih, ob izviru Save Dolinke, od začetka septembra 2016 stoji nov razgledni stolp, ki je popolnoma enake oblike in dimenziij kot stari, le da je narejen iz borovega, ne iz smrekovega lesa. Z razglednega stolpa lahko uživamo v lepem razgledu na področje izvira ter na Julisce Alpe in podkorenska smučišča.

Nadmorska višina: 845 m

Višina stolpa: 8 m

Leto izgradnje: 2016

Konstrukcija: lesena

Slika 63: Razgledni stolp Zelenci
(<https://kamzavikend.si/ideje/kranjska-gora/raziskovanje>)

Slika 64: Razgled s stolpa (<https://n1info.si/novice/slovenija/lani-na-pragu-ekoloske-katastrofe-letos-zelenci-v-polnem-sijaju/>)

27. STRAŽNI RAZGLEDNI STOLP

Vojški stražarski stolp stoji v Vrtojbi, tik ob nekdanji italijansko-jugoslovanski državni meji. Leta 1948 ga je postavila jugoslovanska vojska in ga uporabljala za nadzor meje vse do leta 1991. Leta 2006 ga je Goriški muzej spremenil v majhen spominski muzej, najmanjši v Sloveniji. V njem je na ogled razstava o življenju ob novi državni meji, ki je leta 1947 razdelila do takrat enotno kulturno, socialno, gospodarsko in politično ozemlje Goriške na dva dela. Razgled s stolpa nam razkriva okolico, ki je bila še zlasti v času hladne vojne strogo nadzorovana. Na pobudo Goriškega muzeja je občina Šempeter-Vrtojba vojaški stražarski stolp razglasila za kulturni spomenik lokalnega pomena in ga zaščitila pred propadom.

Nadmorska višina: 71 m

Višina stolpa: 9 m

Leto izgradnje: 1948

Konstrukcija: opečni

Slika 66: Stražni stolp (<https://mapio.net/pic/p-16721994/>)

Slika 67: Stražni stolp (<https://www.dnevnik.si/1042522658>)

28. RAZGLEDNI STOLP SLOVENSKE ZEMLJE NA CERJU

Med Vipavsko dolino in morjem se na robu kraške planote dviga razgledni vrh Cerje. Tu stoji 25 metrov visok Pomnik miru, postavljen v spomin vsem braniteljem slovenske zemlje v zgodovini naroda. Objekt, ki si ga je zamislil arhitekt Darko Likar, je zasnovan kot sedemetažni stolp oziroma trdnjava. Čez pet nadstropij se lahko sprehodite skozi različna obdobja slovenske zgodovine in prelomnih časov, od prazgodovine do temačnih obdobij svetovnih vojn, osamosvojitevne vojne za Slovenijo in vse do zadnje etaže z razgledno ploščadjo, ki simbolizira pogled v prihodnost. Zanimiva arhitektura veličastne trdnjave je umešena v osrčje naravnega amfiteatra, od koder pogledi potujejo na vse strani neba. Vidi se vse od Jadranskega morja, Furlanske nižine, Julijskih Alp in do Vipavske doline. Pomnik miru je leta 2018 prejel nagrado mednarodnega združenja Kultura-Natura za ohranjanje in valorizacijo kulturne dediščine in je nosilec priznanja Turistične patrolje za najlepšo razgledno točko v Sloveniji po mnenju tujih gostov. Leta 2022 je Turistična zveza Slovenije Pomniku dodelila drugo mesto med TOP znamenitostmi v Sloveniji.

Nadmorska višina: 343 m

Višina stolpa: 25 m

Leto izgradnje: 2002

Konstrukcija: kamnit

Slika 68: Razgledni stolp na Cerju
(<https://www.spacapan.si/blog/2018/10/30/cerje-pomnik-zgodovini/>)

Slika 69: Razgledni stolp na Cerju
(<https://www.mirenkras.si/pomnik-miru-na-cerju/>)

29. RAZGLELDNI STOLP NAD TRŽAŠKIM ZALIVOM

Po lepo urejeni poti pridemo do Županovega vrha in opečnatega obmejnega stražarskega stolpa nekdanje jugoslovanske vojske. Stolp je visok 8 metrov in če se povzpnemo nanj, lahko ob jasnem vremenu vidimo na eni strani vse do Benetk, na drugi strani pa se nam razpre pogled na sosednje vasi, ki obdajajo Sela na Krasu ter Julisce Alpe. Na poti pred stolpom je postavljena plošča, na kateri piše ime stolpa in je skiciran zemljevid, ki nakazuje lokacijo stolpa.

Nadmorska višina: 205 m

Višina stolpa: 8 m

Leto izgradnje: 1948

Konstrukcija: opečna

Slika 70: Razgledni stolp nad Tržaškim zalivom
(<https://www.tddren.com/turizem/tznamenitosti>)

Slika 71: Razgledni stolp nad Tržaškim zalivom

30. RAZGLELDNI STOLP GONJAČE

Razgledni stolp se nahaja na Mejniku, hribu nad vasjo Gonjače. Je osrednja točka v Goriških brdih in razgledišče, ki ob lepem vremenu ponuja čudovite razglede na Goriška brda, Furlanijo, Karnijske in Julijske Alpe, Trnovski gozd, Dolomite, Kras, Tržaški zaliv in Vipavsko dolino. Betonski razgledni stolp je visok 23 metrov, ima 144 stopnic in je bil zgrajen leta 1961. Načrte za njegovo postavitev je naredil arhitekt Marko Šlajmer. Pri razglednem stolpu je spomenik, ki je posvečen žrtvam druge svetovne vojne na desnem bregu reke Soče.

Nadmorska višina: 321 m

Višina stolpa: 23 m

Leto izgradnje: 1961

Konstrukcija: armirano betonska

Slika 72: Razgledni stolp Gonjače
(<https://kamzavikend.si/ideja/razgledni-stolp-gonjace>)

Slika 73: Razgled s stolpa(<https://kamzavikend.si/ideja/razgledni-stolp-gonjace>)

31. RAZGLELDNI STOLP OTOČEC

Razgledni stolp Otočec je postavljen na tematski poti Drvošec ob Cerkniškem jezeru, od tu se nam ponudi najlepši razgled na največje slovensko presihajoče jezero, ko je območje poplavljeno, oziroma na obsežno kraško polje, ko jezero presahne. Z daljnogledom lahko opazujete vodne ptice na gladini jezera, ujede, ki krožijo nad jezerom. Mogočna leseno-kovinska konstrukcija stoji približno na sredini tematske poti, visoka je 10 metrov in ponuja veličastne razglede na Cerkniško jezero, na Slivnico in širšo okolico.

Nadmorska višina: 321 m

Višina stolpa: 10 m

Leto izgradnje: 2020

Konstrukcija: lesena

Slika 74: Razgledni stolp Otočec
(<https://www.notranjski-park.si/novice/danasjni-pogled-z-opazovalnice-stolp-otocec>)

Slika 75: Razgled s stolpa (<https://www.notranjski-park.si/novice/danasjni-pogled-z-opazovalnice-stolp-otocec>)

RAZPOREDITEV SLOVENSKIH STOLPOV PO KONSTRUKCIJI

JEKLENI:

- RAZGLEDNI STOLP NA ROGLI
- RAZGLEDNI STOLP NA STOLPNIK
- RAZGLEDNI STOLP NA RAŠICI
- RAZGLEDNI STOLP ZDRAVJA IN VESELJA NA RUDNICI
- RAZGLEDNI STOLP NA GOMILI
- STOLP VINARIUM
- MAISTROV STOLP NA ZAVRHU
- RAZGLEDNI STOLP NA KRAŠNJEM VRHU
- RAZGLEDNI STOLP NA BOČU
- RAZGLEDNI STOLP JANINA
- RAZGLEDNI STOLP NA REBRU
- RAZGLEDNI STOLP NA RESEVNI
- RAZGLEDNI STOLP NA HRIBU LAČNA

LESENI:

- STOLP LJUBEZNI NA ŽUSMU
- RAZGLEDNI STOLP NA SOTINSKEM BREGU
- RAZGLEDNI STOLP ORLE
- RAZGLEDNI STOLP NA PLANINI NAD VRHNIKO
- RAZGLEDNI STOLP ZELENCI
- RAZGLEDNI STOLP NA DEBNEM VRHU
- RAZGLEDNI STOLP SVEA V MOZIRSKEM GAJU
- STOLP V EKO RESORTU POD VELIKO PLANINO
- RAZGLEDNI STOLP OTOČEC

JEKLENO-LESENI:

- RAZGLEDNI STOLP NA PLAČKEM VRHU
- RAZGLEDNI STOLP POT MED KROŠNJAMI
- RAZGLEDNI STOLP NA OSRENCI
- RAZGLEDNI STOLP NA MARIBORSKEM POHORJU

OPEČNI:

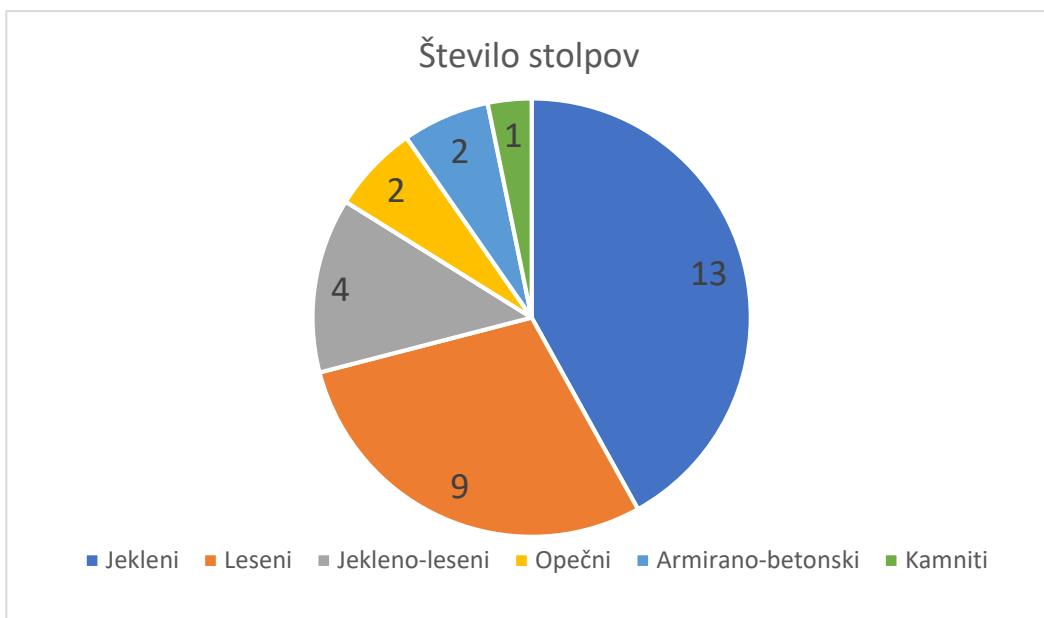
- RAZGLEDNI STOLP NAD TRŽAŠKIM ZALIVOM
- STRAŽNI STOLP

ARMIRANO-BETONSKI:

- RAZGLEDNI STOLP GONJAČE
- RAZGLEDNI STOLP KRISTAL

KAMNITI:

- RAZGLEDNI STOLP SLOVENSKE ZEMLJE NA CERJU

PRIMERI RAZGLEDNIH STOLPOV PO SVETU

1. RAZGLEDNI STOLP TOKYO SKYTREE- TOKIO, JAPONSKA	643m
2. KANTONSKI STOLP- GUANGDŽOV, KITAJSKA	600m
3. RAZGLEDNI STOLP CN- TORONTO, KANADA	553,33m
4. OSTANKINSKI STOLP- MOSKVA, RUSIJA	540,1m
5. ORIENTALSKI BISERNI STOLP- ŠANGHAJ, KITAJSKA	468m
6. EIFFLOV STOLP- PARIZ, FRANCIJA	324m
7. RAZGLEDNI STOLP PYRAMIDENKOHEL - JEDVOVCE NAD VRBSKIM JEZEROM,
AVSTRIJA	100m
8. KIP SVOBODE- OTOK LIBERTY, NEW YORK, ZDA	93m

1. RAZGLELDNI STOLP TOKYO SKYTREE; TOKIO, JAPONSKA

Tokyo Skytree je 634 metrov visok razgledni stolp, ki se uporablja tudi za radijsko komunikacijo, kot restavracija in razgledna točka. Je tudi druga najvišja zgradba na svetu in najvišja na Japonskem. Za Burj Kalifo je druga najvišja stavba na svetu. Gradnja stolpa se je pričela 2008 ter končala na prestopni dan, 29. februarja 2012, stolp pa je bil odprt za javnost 22. maja 2012. Stolp je osrednji del velikega komercialnega razvoja, ki ga financira Tobu Railway. Osnova stolpa ima strukturo, podobno trinožniku, na višine okoli 350 metrov in več je zgradba stolpa valjasta, da ponuja panoramski pogled na reko in mesto, razgledišča so na 350 metrov z zmogljivostjo do 2000 ljudi in 450 metrov z zmogljivostjo 900 ljudi. Stolp ima protipotresno zaščito, vključno s centralnim jaškom iz armiranega betona. Glavni notranji steber je pritrjen na zunanjou konstrukcijo stolpa prvih 125 metrov nad tlemi. Od tam do 375 metrov je steber pritrjen na ogrodje stolpa z oljnimi dušilci, ki med potresom delujejo kot blazine.

Nadmorska višina: 40 m

Višina stolpa: 643 m

Leto izgradnje: 2008

Konstrukcija: armiranobetonska, jeklena

Slika 76: Tokyo Skytree
(https://sl.wikipedia.org/wiki/Tokyo_Skytree)

Slika 77: Razgled s stolpa (<https://www.kanpai-japan.com/tokyo/sky-tree>)

2. KANTONSKI STOLP (CANTON TOWER); GUANDŽOV, KITAJSKA

Kantonski stolp je 600 metrov visok razgledni stolp, ki se nahaja v mestu Guangdžov na Kitajskem. Stolp so začeli graditi leta 2005, bil je dograjen leta 2009 ter začel delovati 29. septembra 2010 ob otvoritvi Azijskih iger. Stolp je kratek čas držal naziv najvišjega stolpa na svetu in je na tem mestu zamenjal stolp CN, preden ga je presegel Tokyo Skytree. To je bila najvišja zgradba na Kitajskem, preden so 3. avgusta 2013 dvignili Šanghajski stolp, zdaj pa je drugi najvišji stolp in peta najvišja prostostoječa zgradba na svetu. Projektirala sta ga nizozemska arhitekta Barbara Kuit in Mark Hemel, ki sta se navdihovala pri ruskem inženirju Vladimirju Šuhovu. Stolp ima jeklen obod hiperboloidne strukture. Ima različne programske cone, od televizijskih in radijskih oddajnikov, razglednih teras, zunanjih vrtov in kavarn, vrtljive restavracije, trgovin, konferenčnih sob ter celo štiridimenzionalni kino. Najvišje in najdaljše odprto stopnišče na svetu, skywalk, se začne na višini 170 m in se spiralno vije skoraj 170 m višje, vse do vrha. Deli tal skywalk-a so izdelani iz prozornega stekla, tako da se nam zdi, da hodimo po nebu.

Nadmorska višina: 21 m

Višina stolpa: 600 m

Leto izgradnje: 2005

Konstrukcija: armiranobetonska, jeklena

Slika 78: Kantonski stolp
(https://en.wikipedia.org/wiki/File:Canton_Tower_20220626_%28cropped_2%29.jpg)

Slika 79: Razgled s stolpa
(<https://www.pinterest.com/pin/522417625506701964/>)

3. RAZGLELDNI STOLP CN (CN TOWER): TORONTO, KANADA

CN tower oz. CN stolp je razgledni stolp v Torontu v Kanadi, zgrajen na nekdanjem železniškem zemljišču. Njegovo ime "CN" se nanaša na Canadian National, železniško podjetje, ki je financiralo stolp. Uporablja se kot turistična atrakcija ter za komunikacijske zadeve. V višino meri 553,33 metrov in predstavlja največjo znamenitost Toronto. Obiskovalci si lahko mesto ogledajo z dveh nadstropij in sicer na višini 330 ter 447 metrov. Gradnja stolpa se je pričela leta 1973 z izkopom temeljev, pri čemer so odstranili 56.000 ton materiala. Za izgradnjo stolpa so porabili 40.500 kubičnih metrov betona. Stolp so odprli 26. junija 1976. Stolp CN je 32 let, od leta 1975 do leta 2007, držal rekord za najvišjo prostostoječo zgradbo na svetu, ko ga je prehitel nebotičnik Burj Khalifa in je bil najvišji stolp na svetu do leta 2009, ko ga je presegel Canton Tower. Trenutno je deseta najvišja prostostoječa zgradba na svetu in ostaja najvišja prostostoječa zgradba na kopnem na zahodni polobli. Leta 1995 je Ameriško združenje gradbenih inženirjev stolp CN Tower razglasilo za eno izmed sodobnih sedmih čudes sveta.

Nadmorska višina: 76 m

Višina stolpa: 553,33 m

Leto izgradnje: 1973

Konstrukcija: armiranobetonska

Slika 80: CN Tower
(https://en.wikipedia.org/wiki/CN_Tower)

Slika 81: Razgled s stolpa
(<https://www.blogto.com/city/2017/06/panoramic-lookout-unveiled-cn-tower-toronto/>)

4. OSTANKINSKI STOLP (OSTANKINO TOWER); MOSKVA, RUSIJA

Ostankino stolp je televizijski in radijski stolp v Moskvi v Rusiji, visok 540,1 metra. Od leta 2022 je to najvišja prostostoječa zgradba v Evropi in 12. najvišja na svetu. Med letoma 1967 in 1974 je bil najvišji na svetu. Stolp je bil prva prostostoječa zgradba, ki je presegla 500 m višine. Ostankino je bil zgrajen ob 50. obletnici oktobrske revolucije. Ime je dobil po okoliškem okrožju Ostankino v Moskvi. Zasnovali so ga leta 1922 in je takrat veljal za izjemen podvig inženirske iznajdljivosti. Primarna funkcija televizijskega stolpa Ostankino je prenos televizijskega signala. Ima dve razgledni ploščadi, s katerih lahko uživate v pogledu na Moskvo: zastekljeno na višini 337 metrov in odprto na višini 340 metrov. Pod njima je še restavracija, ki se vrti okoli svoje osi. Slednjo lahko obiščete le od aprila do oktobra, če je vreme primerno. Pred postavitvijo tega stolpa je to nalogu izpolnjevala zgradba, ki jo je zasnoval Vladimir Šuhov leta 1922. V tistem obdobju je "pleteni" stolp na ulici Šabolovka na splošno veljal za izjemen podvig inženirske iznajdljivosti. Vendar pa je v petdesetih letih prejnjega stoletja postalo očitno, da je stolp, tudi zaradi slabega vzdrževanja, dosegel konec svoje življenjske dobe, čeprav so so proti njegovi porušitvi postavili znani svetovni arhitekti.

Nadmorska višina: 124 m

Višina stolpa: 540,1 m

Leto izgradnje: 1967

Konstrukcija: armiranobetonska

Slika 82: Ostankino stolp (<https://tvtower.ru/en/>)

Slika 83: Pogled z Ostankino stolpa (<https://tvtower.ru/en/>)

Slika 84: Stari stolp Vladimirja Šuhova
(<https://www.rtvslo.si/kultura/ogrozena-pionirska-konstrukcija-in-simbol-romanticnega-revolucionarnega-duha/228148>)

5. ORIENTALSKI BISERNI STOLP (ORIENTAL PEARL TOWER); ŠANGHAJ, KITAJSKA

The Oriental Pearl Tower je televizijski stolp v Šanghaju. V višino meri 468 metrov. 23. avgusta 1984 je šanghajski radijski in televizijski urad uradno pripravil poročilo o izbiri lokacije. Oktobra 1986 je bilo poročilo dokončano in predloženo nacionalni komisiji za načrtovanje, pri čemer je bila prvotno določena višina stolpa 450 metrov. Graditi so ga začeli 30. julija 1991, stolp pa je bil dokončan 1. oktobra 1994 in predan v uporabo 1. maja 1995. Gradnja je trajala le 27 mesecev, kar je 105 dni manj od predvidenega roka. Prvega maja 1994 je bila prva jeklena antena na svetu z dolžino 110 metrov in težo 450 metričnih ton uspešno nameščena na svoje mesto po 11 dneh vzpona. Stolp služi tudi kot razgledni. Po čakanju v vrsti vas dvigalo dvigne na razgledno ploščad, s katere vidite pod seboj vse mesto.

Nadmorska višina: 4 m

Višina stolpa: 468 m

Leto izgradnje: 1991

Konstrukcija: armiranobetonska

Slika 85: Orientalski biserni stolp
(<https://pixabay.com/images/search/oriental%20pearl%20tower/>)

Slika 86: Razgled s stolpa
(<https://pixabay.com/images/search/oriental%20pearl%20tower/>)

6. EIFFLOV STOLP (EIFFEL TOWER); PARIZ, FRANCIJA

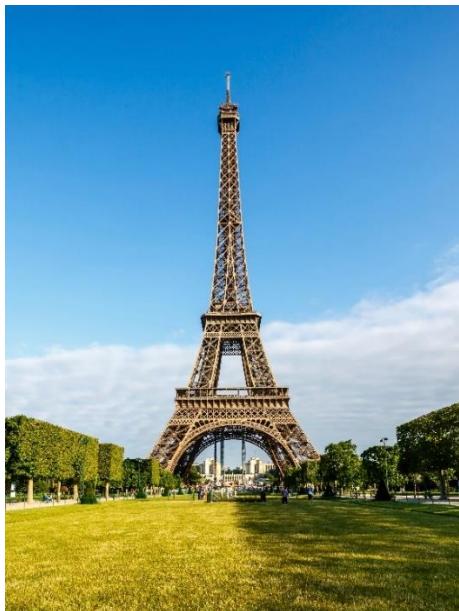
Eifflov stolp je železen stolp, zgrajen na Champ de Mars ob reki Seni v Parizu. Danes je stolp visok 324 metrov, ob otvoritvi pa je meril 300 metrov, saj so kasneje nanj postavili antenski stolp. Kot konstrukcija je Eifflov stolp jekleni skelet, natančneje, osnovna kovina je prečiščeno železo, to je konstrukcijsko jeklo. Glavni in odgovorni projektant je bil Gustave Eiffel. Končno obliko stolpa so določili na osnovi poskusov na maketah v aerodinamičnem laboratoriju. Oblika stolpa je prilagojena zračnim tokovom in nosilnosti tal. Z izkopom za temelje so začeli 28. januarja 1887, temelji za vzhodni in južni krak so bili enostavnii, zahodni in severni krak, ki sta bližje reki Seni pa sta bila bolj zapletena: vsaka plošča je potrebovala dva pilota, nameščena s pomočjo kesonov na stisnjeni zrak, dolgih 15 metrov in premera 6 metrov, zabitih do globine 22 metrov za podporo betonskih plošč, ki so bile debele 6 metrov. Vsaka od teh plošč je podpirala blok apnenca z nagnjenim vrhom, ki je nosil podporni čevelj za železo. Gradili so ga za Svetovno razstavo, od 26. marca 1887 do 31. marca 1889, ko je bil predstavljen javnosti, otvoritev za obiskovalce pa je bila 6. maja 1889. Eifflov stolp je konstrukcijsko sestavljen iz dveh delov: iz štirih podpornikov, ki se asimptotično približujejo (prvi del) in jih 57,63 metra nad zemljo povezuje prva etaža ter se nad drugo etažo 115,73 metra visoko združijo v štiri stebre (drugi del), te pa povezuje še tretja etaža na višini 276,13 metrov. Konstrukcijo so polno kovičili, zavetrovanje pa integrirali v konstrukcijo. Stolp je bil zgrajen iz 18.038 kovinskih delov s težo 7.300 ton ter spojen z dva in pol milijona zakovicami, skupna teža znaša 10.000 ton. Vsako leto ga obišče skoraj 7 milijonov ljudi.

Nadmorska višina: 35 m

Višina stolpa: 324 m

Leto izgradnje: 1889

Konstrukcija: jeklena

Slika 87: Eifflov stolp
(<https://www.cntraveler.com/stories/2014-03-28/eiffel-tower-paris-anniversary-125-years>)

Slika 88: Razgled s stolpa (<https://www.hotels.com/go/france/best-views-paris-eiffel-tower>)

7. RAZGLELDNI STOLP PYRAMIDENKOGEL; JEDVOVCE, AVSTRIJA

Na vrhu Jedvovce nad Vrbskim jezerom na Avstrijskem Koroškem, je bil na nadmorski višini 851 metrov leta 2013 odprt na novo zgrajeni razgledni stolp. To je najvišji lesen razgledni stolp na svetu, v višino skupaj z anteno meri natančno 100 metrov. Konstrukcija sestoji iz 16 mogočnih, eliptično razporejenih lameliranih lepljenih nosilcev iz macesnovine in 80 diagonalnih opornikov iz jekla. Dejanska konstrukcija v višino meri 67 metrov. Na to konstrukcijo je postavljena glava stolpa z dvema najvišjima razglednima ploščadama in 'Sky Boxom'. Na vrh se lahko povzpnemo po 441 stopnicah ali s panoramskim dvigalom, navzdol pa se lahko spustimo tudi po zaprti drži dolžine 120 metrov. Med spustom je mogoče doseči hitrost do okoli 25 km/h, sam spust pa traja 20 sekund. Pred tem je tam stal 54 metrov visok opazovalni in oddajni stolp iz jekla in betona, Pyramidenkogel Tower, ki je bil zgrajen med letoma 1966 in 1968 in je bil dobro znana turistična atrakcija, a so ga podrli 12. oktobra 2012.

Leto izdelave: 2013

Višina : 100 m

Nadmorska višina: 851 m

Konstrukcija: lesena

Slika 89: Stolp Pyramidenkogel

Slika 90: Razgled s stolpa (<https://booking.solis-turizem.si/tour/minimundus-in-jedvovca/>)

Slika 91: Stari stolp (<https://www.passengeronearth.com/pyramidenkogel-360-panorama-rutschenpass-woerthersee-wahrzeichen/>)

8. KIP SVOBODE (STATUE OF LIBERTY); NEW YORK, ZDRUŽENE DRŽAVE AMERIKE

Kip svobode je spomenik na otoku Liberty, v ustju reke Hudson v newyorškem pristanišču. Odprt je bil 28. oktobra 1886, ob stoti obletnici neodvisnosti ZDA, kot darilo francoskega ljudstva Američanom in predstavlja pozdrav vsem obiskovalcem, tudi priseljencem, ki so prihajali v Ameriko. Z višino kipa 46,05 metra in skupno višino 92,99 metrov spada med najvišje kipe sveta, do leta 1959 je bil najvišji. Izdelava se je začela v Franciji, leta 1875. Zunanost kipa je izdelana iz bakra, točneje 2,4 milimetre debelih bakrenih plošč, zato je po nekaj letih na prostem kip pozelenel. Podporno konstrukcijo pod ploščami je zasnoval francoski inženir Gustave Eiffel (1832 – 1923), ki je nekaj let kasneje projektiral stolp v Parizu, ki po njem nosi tudi ime. Znani inženir je za notranjost kipa zasnoval poseben stolp, pilon, na katerega je nameščen podporni okvir, ki ustreza konturam kipa. Ko je bil kip v Franciji gotov, so ga razstavili na 350 delov, ga z ladjo prepeljali na otok Bedloe, kot se je takrat imenoval (v Liberty Island so ga preimenovali kasneje) in ga v štirih mesecih sestavili na podnožju, ki so ga vnaprej pripravili Američani. Njegov podstavek, izdelan iz betona in granita, zagotavlja stabilnost in podporo. Obiskovalci se lahko povzpnejo v krono kipa, dostop v baklo pa je od leta 1919 zaradi varnosti prepovedan.

Nadmorska višina: 0 m

Višina stolpa: 93 m

Leto izgradnje: 1886

Konstrukcija: jeklena

Slika 92: Razgled s stolpa (<https://www.roadaffair.com/buy-tickets-to-the-statue-of-liberty/>)

Slika 93: Statue of liberty (<https://webtv.si/kako-jenastal-kip-svobode/>)

OGLED GRADBIŠČA RAZGLEDNEGA STOLPA KRISTAL V ROGAŠKI SLATINI

Slatinski župan si je ves mandat, ta je bil že sedmi po vrsti, močno prizadeval, da bi Rogaška Slatina dobila razgledni stolp. Prestati so morali referendum in poiskati novo lokacijo. Sprva so stolp načrtovali na območju stare glasbene šole, kjer bi bil razgled na Zdraviliški park, a tam postavitve ni dovolila spomeniška služba. Tu, kjer so dobili vsa soglasja, pa razgleda na Zdraviliški park ne bo. Na vrhu bo kavarna, kjer bo del tal prosojen. Etažo višje, na 100 metrih višine, bo razgledna etaža, kjer bodo omogočili let s Pegazom v virtualni resničnosti, na 104 metrih pa bo še vstop na odprto razgledišče na prostem. Župan Branko Kidrič vztraja, da bo stolp velika pridobitev in da bi se občini naložba povrnila v petih letih, če bo stolp obiskalo 50.000 ljudi na leto. »V Sloveniji ni še nikdar nihče gradil tako visokega in vitkega objekta! Niti projektiral. Običajno so stene debele pol metra, tu gre le za 30 centimetrov, kar pomeni, da mora biti beton poseben. Poleg tega za tako gradnjo predpisov v Sloveniji sploh nimamo, zgledujemo se po nemških.« Na stolp sta vezana še dva projekta. Nadhod Sonce je že spremenil pogled na Rogaško Slatino ob vstopu vanjo. Pod stolpom bo še parkirišče park and ride. Tako nadhod kot parkirišče sta bila v celoti zaključena že jeseni 2023, gre za prvi korak oživitve območja Tržaškega hriba. Iz vseh hotelov bo v največ desetih minutah mogoče priti na lokacijo razglednega stolpa. Drugi korak je izgradnja razglednega stolpa, tretji korak pa je vezan na neomejene možnosti razvoja tudi na Tržaškem hribu, kjer želimo vzpostaviti urejene sprehajalne poti, predvsem pa ponovno zgraditi razgledni paviljon, ki je na vrhu hriba na najlepši točki, kjer je možen pogled na ožje zdraviliško jedro.

Koncept je bil povzet po prvonagrajeni rešitvi iz arhitekturnega natečaja leta 2020, ki sta ga izdelala biro Ponting in celjski arhitekt Nande Korpnik. Zasnovan je kot visoka razgledna zgradba z armiranobetonsko nogo in dvonadstropno simetrično zasnovanim razglediščem, oblikovanim kot abstrakcija oblike kristala. Izvajalec je gradbeno podjetje VG5, d.o.o.. Temeljenje stolpa obsega masivni stopničast temelj stebra, zunanjih dimenzij $14 \times 14 \times 3,5$ metrov, pasovne stenaste temelje pod pritlično ploščo. Skupno je v temelje vgrajenega več kot 700 kubičnih metrov betona (pribl. 1765 ton). Globina temeljenja povsod presega 5 metrov. Steber razgledna stolpa obsega 25 segmentov poligonalnega prečnega prereza, višine 3,85 metra. Višinsko gledano sega steber od kote -0,35 metra do kote +94,40 metra, kjer se vpenja v konzolno odebeljeno ploščo 1. etaže.

Steber razglednega stolpa obsega 25 segmentov poligonalnega prečnega prereza, višine 3,85 metra. Višinsko gledano sega steber od vrha pritlične temeljne plošče -0,33 metra od vrha segmenta 25 doseže +94,4 metra, kjer se vpenja v konzolno odebeljeno ploščo prve etaže razgledišča. Do stebra je umeščeno panoramsko dvigalo, vertikalne inštalacije, varnostno stopnišče s podesti in servisne oziroma tehnološke etaže. V prečnem prerezu poligonalne oblike je steber sestavljen iz armirano betonskih sten, ki med seboj tvorijo petcelični monolit in zaprti prerez. Širina prereza prečnega stebra je konstantna 8 metrov, med tem ko se višina prečnega prereza s spremjanjem oblike po višini spreminja. Poligonalna oblika stebra prehaja od trapezne oblike, ob vpetju v temelj, do šestkotne oblike na vrhu. V prvi etaži je razgledišče, predvidena je ureditev gostinskega lokala s kapaciteto do 50 obiskovalcev naenkrat, druga etaža je namenjena panoramskemu razgledu in opazovanju Rogaške Slatine in njene okolice. Obiskovalcem bo omogočen tudi dostop do odprte razgledne točke na vrhu.

14. decembra 2023 smo obiskali gradbišče, sprejel nas je vodja gradbišča in nam ga razkazal. Občudovali smo inženirske znanje in napore pri gradnji armiranobetonskega velikana. Kljub težavam se gradnja najvišje zgradbe v Sloveniji bliža koncu.

Slika 94: Velika gradbena jama na Tržaškem hribu je pripravljena (april 2022) za začetek gradnje razglednega stolpa Kristal. V ozadju že стоји nadhod Sonce, prav tako urejajo parkirišče P+R. (Časopis Delo)

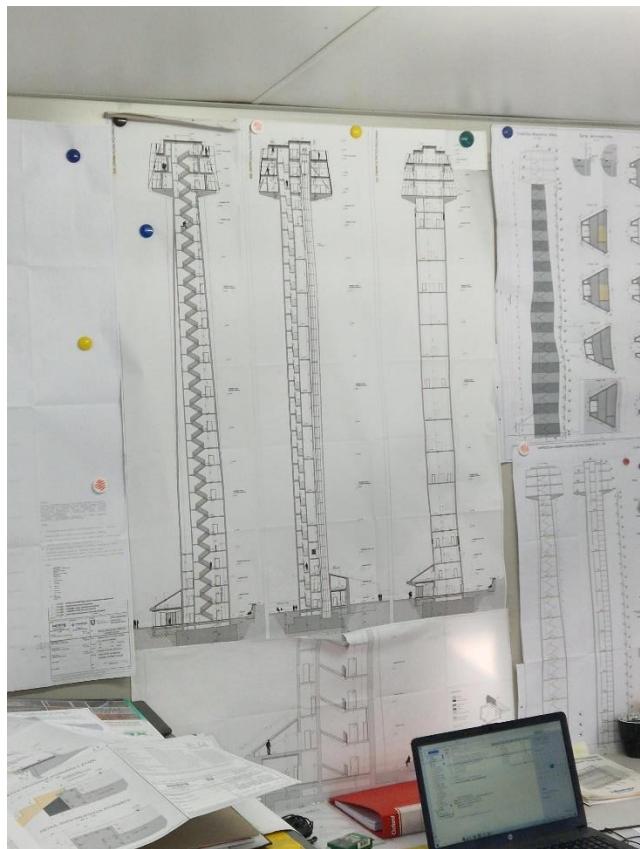
Slika 95: Začetek grajenja konstrukcije (<https://kozjansko.info/2022/05/temelji-za-najvišji-razgledni-stolp-v-sloveniji-ze-narejeni-foto/>)

Slika 96: Gradnja razgledne ploščadi (<https://kozjansko.info/2023/12/projekti-za-katere-bo-obcina-rogaska-slatina-v-2024-namenila-5-milijonov-investicij/razgledni-stolp-kristal-rogaska-slatina-3/>)

Slika 97: V gradbiščni pisarni z vodjo gradbišča (lastna slika)

Slika 98: Načrti (lastna slika)

Slika 99: Stolp z viadukta Sonce (lastna slika)

Slika 100: Vrhni del stolpa v obliki kristala
(<https://kozjansko.info/2020/05/kako-bo-videti-razgledni-stolp-kristal-in-dokam-vam-bo-z-njega-nesel-pogled-foto/>)

ZAKLJUČEK

Razgledni stolpi so navdušuječe zgradbe, s katerimi pri nas in po svetu gradimo vertikale v prostoru, s katerih z višine zremo na svet spodaj. Velikokrat so stolpi največje turistične atrakcije mest in turističnih točk, Eifflov stolp je celo najbolj obiskan spomenik na svetu. Pri oblikovanju stolpov dajejo arhitekti krila svoji domišljiji, statiki preizkušajo meje nosilnosti in odpornosti na vetrove, potrese in druge vremenske ujme, na koncu držni izvajalci stolpe gradijo na vratolomnih višinah, saj danes segajo že čez 600 metrov nad okoliški teren. Družba, skupnost, ki to zmore financirati, s tem pokaže svojo moč, ki je vidna že od daleč. Vse te stvari se skozi zgodovino niso prav veliko spremenile, le tehnologija gradnje je napredovala. Stolpi so zelo atraktivni, izzivalni, zanimivi, vsak ima nek presežek.

V hipotezi smo kot prvo predvidevali, da v Sloveniji nimamo več kot 20 razglednih stolpov, kar smo z raziskovanjem ovrgli, saj jih je izključno razglednih precej več, opisali smo jih 31, nekaj jih je še v načrtih, par pa je dotrajanih ali podrtih. Druga hipoteza, da je največ stolpov lesenih, se prav tako ni potrdila, saj prednjačijo jekleni skeletni stolpi, sledijo leseni, potem mešano jekleno-lesene konstrukcije, po dva sta armiranobetonska in opečna, eden pa ima nosilno konstrukcijo iz kamna. Tretja trditev, da v Sloveniji nimamo stolpa z višino 100 metrov pa se ravno v tem času presega, saj v Rogaški slatini končujejo stolp Kristal, ki meri 106 metrov v višino in bo velika turistična atrakcija zdraviliške Rogaške Slatine. Tako smo pravzaprav vse tri naše hipoteze ovrgli.

Razgledni stolp kot tip arhitekture ima po našem mnenju v Sloveniji imenitne predstavnike in lepo bodočnost.

VIRI

- Ternovšek, B. (2021). *Razgledni stolpi Slovenije*. Ljubljana: Tourist guide, Mirzeta Hasagić, s.p.
- Wikipedia
- Gradbeni vestnik
- Outsider, revija
- Spletna stran občine Rogaška Slatina (<https://www.visit-rogaska-slatina.si/si/>)
- Časopis Delo
- 24ur.com
- Siol.net

Naloga je bila lektorirana.